

ن. ف. گوگول و ئه. س. پوشكين

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

لووت و کریوه

دوکتور

ئه. و. ع. مانی مانی مانی

له پووسی یهوه کردوونی به کوردی

محمدی مه لاکریم

پیاپاند چوو ته وه و دایر شتوونه ته وه

بۆدابه‌زاندنی چۆرەها کتێب: سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەڕەي دانلود کتایەهای مەختلف مەراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتيب (کوردی ، عربی ، فارسی)

ن.ف. گوگول و ئه.س. پوشکین
لووت و کریپیه

دوکتور
ئه.و.ر.همانی حاجی سارف
له پووسییهوه کردوونی به کوردی

محمدی سه لاکریم
پیايانداچووه تهوه و دایرشتوونه تهوه

له چاپخانهی (عهلاء) له بهغدا له چاپ دراوه

۱۹۸۳

۲۵ ی مارت شتیکی سه یرو سه مه ره له پیتربورگ پرووی دا • ئیفان
یاکوڤلیتیچی سهرتاش که له شه قامی فۆزنیستسکی ده ژیا [نازناوی فهوتابوو ،
ته نانهت ئهو تهخته یهش که وینهی پروومه تی سابوون لی دراوی گه وره یه کی
له سه ر کیشرا بوو و له سه ری نووسرا بوو « خوینیش ده گرین »^(۱) - له ره
زیاتری پتوه نه بوو] ، سه ینی زۆر زوو خه به ری بووه وه بوون به رامه ی
کولیره ی گهرم هاته لوونی • که می سه ری له سه ر جیگه که ی هه لپری ، بینی
وا که بیانوو به پاستی به پیزه که ی که زۆر هه زی له قاوه خواردنه وه ده کرد ،
خه ریکه کولیره ی تازه و گهرم له ته نووره که ده کاته وه • ئیفان یاکوڤلیتیچ به
ژنه که یی گوت :

- پراسکوڤیا ئوسیوڤنا ! من ئهم به یانی یه قاوه ناخۆمه وه • هه زده که م
کولیره ی گهرم به پیازه وه بخۆم •

واته : ئیفان یاکوڤلیتیچ هه زی له میشو له ویش ده کرد ، به لام ده یزانی
به هیچ چه شتیك نابێ له یهك ژمه دا داوای دوو شت بکات ، چونکه پراسکوڤیا
ئوسیوڤنا زۆر پقی له و جۆره ئاره زووانه بوو •

(۱) مه به ستی له که له شاخ گرتنه • جاران سهرتاش که له شاخیشیان
ده گرت - وه رگرت •

« لى گەپنى با كەرە كۆلۈرە بخوا . بۇ من ئەوۈ باشتىرە . بەشى زەمىك قاۋە دەمىتتەۋە ، . ژنە ئەمەي لە دلى خۇيدا گوت و كۆلۈرە يەكى بۇ تووپ ھەلدایە سەر مېزە كە .

ئىشان ياكوفلىقچ ، بۇ نەزاكەت ، چاكەتەكەي بەسەر كراسەكەيدا لەبەر كىردو ، ھەر كە لە پشت مېزەكەۋە دانىشت ، ھەندى خۇنى دا كىردو دوو سەلك پىازى ئامادە كىرد . چەقۇكەي ھەلگىرت وىستى كۆلۈرە كەرت كەرت بىكات . كە خەرىك بوو كەرت كەرتى دە كىرد تەماشى ناۋەكەي كىرد ، بە سەرسامى يەكەۋە دىتى شىك تىدا سې دەچىتەۋە . بەھىۋاشى بە چەقۇكە ھەۋىرەكەي لەسەر لاداۋ پەنجە يەكى لى داۋ لە دلى خۇيدا گوتى : « پەقە ! دەبى چى بى ؟ »

پەنجەي كىرد بەناۋ كۆلۈرەكەداۋ شىكى لى دە رەتسە . سەيرى كىرد : لوۋتە . دەستى بەردايەۋە ، جا كەۋتە ھەلگۈفنى چاۋى دەست پىدا ھىنانى . لوۋتە ، پەپ و پاست لوۋتە ! زىاد لەۋەش وا دەھانە پىش چاۋى لوۋتى يەكىكى ناسىاۋ بى . ترسى لى نىشت ، بەلام ئەم ترسە لەچاۋ تووپەيى و ئاگر كىردنەۋەي ژنەكەيدا ھىچ نەبوو .

ژنە بەقىنەۋە شىپاندى : ھەي دېندە ! ئەۋە تۆ ئەۋ لوۋتەت لەكۆئى بېرپوۋ ؟ ساختەچى سەرخۇش ! ھەر خۇم خەبەرت لى دەدەم . چۈن پىگىرىكە ! من لە سى كەسم بىستوۋە تۆ كە پىشى خەلك دەتاشى ، ھىندە لوۋتەن پادە كىشى ، بەئاستەم بە شوپى خۇيەۋە بىتتى .

بەلام ئىشان ياكوفلىقچ لەترسانداۋا لى ھاتبوۋ نە بلى ماۋە نە بلى مردوۋ . ئەۋ خۇي دەيزانى لە لوۋتى كۆۋالۋف بەۋلاۋەنى يە كە قوتابخانەي

لووت

فەرمانبەرانی تەواو کردووو ھەموو یەكشەممەوان و چوارشەممەوانی سەر و
پیشی لا چاك دە کرد •

– براسكۆفیا ئۆسیۆفنا ! تۆ بوەستە من دە یخەمە پر یاسكە یەكەو و
دە پیچمەو و لە پەنایەكدا دایدەتیم • لێ گەپێ با ماو یەكی كەم لەویدا بێ ،
دوایی دەبەم •

– نامەوێ گۆی بۆ هیچ شل بکەم • من چۆن پێ دە دەم لووتی بپراو لە
مالی مندا دا بیری ؟ ھە ی دلپەقی بێ بەزەیی ! ھەر ئەو دە زانی گۆزان بە
قایشدا بەیتی • بەم زوووانە بە تەواوی وات لێ دێ توانات نە میتێ ئەرکی سەر شانی
خۆت جێ بە جێ بکە ی •• بێ کە لکی سواری سەری خەلک بوو ! بە تەمای من
لە پۆلیسخانە لە سەرت بکەمەو •• ئاخ •• چە پەل ! بێ میتشك ! بیە دەری ، بۆ
کوئی دە بە ی بیە ! با لە بەرچاوی مندا نە میتێ •

ئێفان یاکۆفلیقیچ وای لێ ھاتبوو ھەر دە تگوت کۆزراو • بیری کردەو ••
بیری کردەو •• بەلام نە یزانی چی بکات •

ئاخری دەستی برد پەنا گۆنی خۆی خوراندو لە بەرخۆ یەو گۆنی : مە گەر
شەیتان بە شەیتانی خۆی بزانی ئەمە چۆن وا بوو • دوینی ئێوارە بە سەر خۆشی
گەپاومەتەو بۆ مأل یان نە ؟ پاستی یەكە ی ئەو یە ناتوانم بە دلنایی یەو
بپاری دەم ، بەلام بە ھەموو نیشانە یەكدا وا دەردەكەوێ دە بێ پرووداوە كە شتیکی
عادەتی نە بێ • كۆلێرە دیارە دە برژینری ، بەلام ئە ی لووت چ پێوە ندیکی بەمەو
ھە یە ؟ هیچ سەری لێ دە رناكەم !

ئێفان یاکۆفلیقیچ نقە ی لێ بپرا • بیری کردەو لەو كە پۆلیس لووتەكە ی
لا بدۆزیتەو و تاوانی ئەو ی بدە نە پال ، بە تەواوی وای لێ کردبوو خەریك بوو

ن . ف . مۆمۈل

لە ھۆشى خۆى بىچى . يەخەى ئالى بە ئالى زىو چىراوۋ قەمەكەى لاقەدى دەھاتە پىش چاۋو . . . ھەموو گىيانى دەكەۋتە لەرزەلەرز . ئاخىرىكەى دەستى برد ھەرچى جلە شىپەى ھەبوو ھەلى گرتو لەبەرى كردن و پۇستانە دىراۋەكەشى لەپىيى كىردو لوۋتەى لە پەپۇيەكەۋە پىچاۋ لەئەل كۆمەلى ئامۇزگارىي قورس و گرانى پراسكۇفيا ئۇسىۋفادا چوۋەدەرتى .

ويستى لە شوتىنىكدا بىشارىتەۋە ئىتر ھەركوئى يىن بىخاتە درزى ژىر دەرگايەكەۋە يان بەرىداتەۋە ۋەك بەپىنكەۋت لە دەستى كەۋىتتە خوارەۋەۋە بۇخۇى بگەپىتەۋە خۇى بكا بە كۆلانىكدا ، بەلام بۇ نەگبەتى لە ھەر ھەنگاۋىنىكدا توۋشى بە توۋشى ناساۋىنكەۋە دەبوو لىي دەپرسى : « بۆكۈى دەجى ؟ » ياخود : « بەم بەيانىيە زوۋە نىازى تاشىنى پىشى كىت ھەيە ؟ » . بەم جۆرە ئىقان ياكۇفلىقچ دەقىقەيەك چىيە ۋەختى دەسگىر نەبوو . تا لەپىر ھەستى كرد كەس دىار نىيە ، پىياسكەكەى بەردايەۋە . ھىشتا پىياسكەكە نەكەۋتەۋە سەر زەۋى ، يەكىك لەدوۋرەۋە ھاۋارى لىي كرد : « شىتكت لىي بەربوۋەۋە ، ھەلى گرەۋە ! » . ئىقان ياكۇفلىقچ ناچار لوۋتەى ھەلگرتەۋەۋە لە كىرنايدا شاردىەۋە . بەتەۋاۋى ھىۋاى پىرا ، بەتايەتى چونكە دەرگاي دوۋكانو كۆكاكان دەكرانەۋەۋە خەلك لەسەر شەقامەكان زۆر دەبوون .

بەپىرىدا بەرەۋە پردى ئىساكىيىفسكى پىروا : تۆ بلىي ھەلىكى بۆ ھەلەكەۋىي فرىيىداتە پىروۋبارى نىقاۋە ؟ بەلام من تارپادەيەك خەتابارم كە تائىستا لەبارەى ئىقان ياكۇفلىقچەۋە . كە لە زۆر پىروۋۋەۋە مەۋىيەكى بەپىزە - ھىچم نەگوتوۋە .

ئىقان ياكۇفلىقچ ، ۋەك ھەر ۋەستايىكى پىكويىكى پىرووس ، ئارەقخۆرىكى بىئامان بوو . ھەرچەند ھەموو پۇژى پىشى خەلكى دەتاشى ، پىشى خۇى

لووت

ھەمىشە ھەر نە تاشراو بوو . كورته كەكەي ئىقان [ئىقان ھەرگىز چاكەنى
لەبەرنە كىردىبوو] پەلە پەلە بوو ، واتە پەش بوو ، بەلام سەر تا دامانى پەلەي
زەردو سوورو مۆرى ئاوى ميوە بوو . يەخەكەي دەبرىسكايەوۈ . لەبرىتى
سى قۇبچەكەي تەنيا دەزووۈ كەيان مابوۈوۈ . ئىقان ياكۇفلىقچ پياۋىكى ئىجگار
بى شەرم بوو . كە كۇفالىۋى دەرجوۋى قوتابخانەي فەرمانبەران لە كاتى
پىش تاشىندا پى دەگوت : « ئىقان ياكۇفلىقچ تۆ ھەمىشە دەستت بۆگەنى لىوۈ
دى ، ئەمىش لە وەلامدا دەپىرسى : « دەپى لە چىيەوۈ بۆگەنى بى ؟ » .
كۇفالىۋى دەرجوۋى قوتابخانەي فەرمانبەرانىش دەيگوت : « چوزانم ، برالە !
لە چىيەوۈيە . ھەر ئەوۈندە دەزانم بۆگەنى لىوۈدى » . ئىقان ياكۇفلىقچىش
ھەندى بىر نوۋىتى دە كىرد بە لوۋتەوۈ دەستى دە كىرد بە سابوۋن لىدانى پروۋمەت و
سىمىل و پشت گوتى و زىرچەناكەي كۇفالىۋى ھەركوتى تىر خۆى ئارەزوۋى
لى بوايە .

ئەم ھاۋولاتە بەپىزە گەشتە سەر پردى ئىساكىتسكى . بەر لە ھەرچى
سەرىكى ھەموو شوتەكەي كىرد . دوايى خۆى بەسەر محاجەرەي پردەكەدا
شۇر كىردەوۈ ، وەك بلىي دەپەوۋى بزانتى ماسىي زۆرى تىدا ھەلدەبەزىتەوۈ .
لەسەرخۆ پىياسكەكەي لوۋتەكەي پىوۈ پىچابوۋ ، ھەلدایە خوارەوۈ . واى
ھەست كىرد وەك بلىي بەجارىك دە پىبە بارى لەسەر شانى خۆى لادابى .
پىكەنىنىكى گاتەپى ھاتوۋانەشى كىرد . لەجىاتىي ئەوۈش بچى بۆ سەر ئىشەكەي
پىشى فەرمانبەران تاشى ، ھەنگاۋى بەرەو بارىك نا تەختەيەكى پىدا
ھەلواسراپوۋ لى نوۋسراپوۋ « جايى و خواردەمەنى » بەيازى ئەوۈى پەرداخىك
بوۋنش^(۱) بخواتەوۈ . بەلام لەپىر لەوسەرى پردەكەوۈ پاسەوانىكى بەدى كىرد

(۱) بوۋنش : چۆرە خواردنەوۈيەكە - وەرگىپ .

ن . ف . گۆڭۆل

به سەرو سىما پياوانە ئەهاتە پيش چاۋ : لاجانگى پان ، سدارە بەسەرەو ،
قەمە بە لاقەدەو بوو . ئىفان ياكۆڧلىقچ لەترسان خەرىك بوو ببووريتەو .
پاسەوانەكە بە پەنجە ئىشارەتى كردى و گوتى :

– ئا فەرموو ، تا ئىرە وەرە .

ئىفان ياكۆڧلىقچ ، كە لە ئەتەكيت شارەزا بوو ، سووكى چووە بەردەمى و
هەر بەرلەووى بگاتە بەرەو كاسكىتەكەى داگرت و گوتى :

– جەناب ! هىواى تەندروستىم هەيە .

– نەخەير .. نەخەير .. برالە ! جەناب و مەنابى پى ناوى . پىسم بلى
ئەو كە لەسەر پرده كە وەستابووى چىت دەكرد ؟

– گەورەم ! بە ذاتى خوا ، دەچووم بۆ سەرتاشخانەكەم ، سەرو پيشى
خەلك چاك بكەم .. بەلى هەروا سەيرم كرد بزانم ئاوەكە بەخوڧ دەپوا .

– درۆ دەكەى .. درۆ دەكەى .. خۆت بەم قسانە نابەپريتەو . وەلامى
پاست بەرەو .

– گەورەم ! ئامادەم هەفتەى دوو جار ، ياخود تەنانەت سى جاريش پىشت
بۆ بتاشم بى ئەووى هىچ پىم گران بى .

– نەخەير ، برادەر ، قسەى بووچ دەكەى . من سى سەرتاش پىشم بۆ
دەتاشن . شانازى يەكى زۆر پىش بەووە دەكەن . باشتر واىە پىسم بلى لەوى
چىت دەكرد ؟

ئىفان ياكۆڧلىقچ پەنگى زەرد هەلگەپا .. بەلام پوو داوەكە ئىتر لىرەدا

لووت

تەمومز بەتەواوی دایدەبۆشتی و ، پاشتر چی پرووی داوہ ، ئەوہ هیچ ئاشکرا
نی.یە •

- ۲ -

کۆفالیۆفی دەرچووی قوتابخانەیی فەرمانبەرەن سبەینۆ زۆر روو بە خەو
خەبەری بوو.ووە بە لێوەکانی (برپ ۰۰۰) لێکی کرد ، وەك چۆن ھەمیشە کە
بەخەبەر دەھات وای دەکرد ، بەلام خۆشی نەیدەتوانی لێکی بداتەوہ بۆچی
وادەکات • داوای کرد ئاوتنە بچکۆلەکی بدەنۆ کە لەسەر مێزە کە دانرابوو •
دەبویست سەیرنێکی ئەو عازەبە یە بکات کە دوینۆ لەسەر لووتی دەرچووبوو ،
بە سەرسووڕمانیکەوہ بینی شوینی لووتی یەك پارچە بووہ بە شوینێکی تەختو
سافو لووس ! پاچنی • گوتی ئاوی بۆ بێتن • ئاویکی دا بە دەمو چاویاو
بە خاوی یەك سپی : پەپو راست وایە ، لووتی پێوہ نی.یە ! کەوتە نفورچ گرتن
لە خۆی تا بزانی بێدارە یا خەودەبینۆ ؟ نەخەیر ، دیارە نەنووستوہ •
کۆفالیۆفی دەرچووی قوتابخانەیی فەرمانبەرەن لەناو جینگاکەیی پاپەپی و خۆی
پاتەکاند : لووت دیار نی.یە • گوتی جلەکانی بۆ بێتن خۆی لەبەرکاو ، بە
ھەلەداوان راست بۆلای بەرپێوہبەری پۆلیس پێی گرتەبەر •

بەلام دیارە پێویستە لێرەدا شتێک لەبارەیی کۆفالیۆفەوہ بڵێن تاکو
خویندەوار بتوانی بزانی ئەم کابرایەیی دەرچووی قوتابخانەیی فەرمانبەرەن
چۆن جۆرە بابەتێک بوو • دەرچووانی قوتابخانەیی فەرمانبەرەن کە لەپێی
وەرگرتنی بروانامەیی زانستی یەوہ ئەو ناوو نیشانەیان دەدریتۆ ، بە هیچ چەشتێک
ناکریۆ لەگەڵ ئەو دەرچووانە بەراورد بکرین کە لە قەوقاز پێدەگەییەنران •

نەم دوانە دوو جۆرى بەتايەتى جياوازن . دەرچووانى قوتابخانەى فەرمانبەرەن لە پىنگاي خويندەنەو بەلام پرووسيا ولاتىكى ھىندە سەيرە ھەر ئەوئەندە باسى دەرچوويەكى قوتابخانەى فەرمانبەرەن بکەى ، گشت دەرچووانى قوتابخانەکانى فەرمانبەرەن ، ھەر لە (پىنگا) وە بىگرە تا (کامچانکا) ، ھەموو بچى لىکدانەو وادادەنن باس باسى ئەوانە . جا وەرە بە ھەمان دەستور بىر لە ھەموو پايەو ناو و نیشانەکانى کەيش بکەرەو . کۆفالىۆف دەرچووى قوتابخانەى فەرمانبەرەنى قەوقاز بوو . ھەمووى تەنيا دوو سال بسو ئەو ناو و نیشانەى وەرکرتوو . بۆيە يەك دەقىقە چىيە نەيدەتوانى لەيادى بکات . بۆئەوئەش کە خۆى پتر سەنگىن و ماقوول پيشان بدات ، ھەرگىز خۆى بە دەرچووى قوتابخانەى فەرمانبەرەن ناوئەدەبرد ، بەلکو ھەمىشە بە خۆى دەگوت «مىجەر» . کە ھەروا لەسەر شەقام ژىتىكى بەرۆك بەندفرۆشى دەبنى ، پىي دەگوت : « گيانە کەم ! گوئى گرە ، وەرە بۆ مألەو . مألە کەم لە شەقامى سادوفايە . ھەر ئەوئەندە لە يەكئى بىرسى مىجەر کۆفالىۆف لەم ناوئەدەزى ؟ يە کسەر مالمات پيشان دەدەن ، . خۆ ئەگەر تووشى ئافرەتتىكى جوان و شوخ بوایە ، فەرمانبەرى تايەتتى دەدايەو پىي دەگوت : « ئازىزە کەم ، ھەر ئەوئەندە ھەوالى مالى مىجەر کۆفالىۆف بىرسەو بەس لەبەر شىتىكى وايە خووشى و ئىمەش لىرە بەدواوئە ئەم دەرچووى قوتابخانەى فەرمانبەرەنە بە مىجەر ناودەبەين .

مىجەر کۆفالىۆف کردبووى بە خو ھەموو پوژى بە شەقامى نىقسىدا ياسەى دەکرد . يەخەى کراسەکەى ھەمىشە خاوين و نەشەدراو بوو . لاجانگەکانى وابوون کە ئىستاش ھىشتا بە تۆبۆگرافىکەکانى ھەرىم و ناوچەکان و ئەندازيارە مەعمارەکان و پزىشکە سوپايى يەکان و گەورە پياوانى بەشە جۆربەجۆرەکانى پۆلىس و ، بە گشتى بە ھەموو ئەو پياوئە پەرزەنەو

لووت

بەدى دەكرىن كە جووتى پروومەنى گەش و گۆشتيان پتوۋەو ، زۆر جوان دانسى
بۆستۆن دەكەن • ئەم لاجانگانەى تا ناوۋەپاستى پروومەنى ھاتبوون و بەرەو لای
لووتى داكسابوون •

مىجەر كۆفالىۋف گەلى مەدالىھى ئاقىق و دروشى ھەمەچەشەنى بە
بەرۆكەوۋە بوو كە (جوارشەمە) و (يىنجشەمە) و (دووشەمە) و شى و ايان
لى ھەلکەنرابوو • وا پتوۋستى كىردبوو مىجەر كۆفالىۋف بىچى بۆ پىتېر بورگ •
ئىشەكەى ئەوۋەبوو بۆ شوئىكى شايان و گونجاوى پى و شوئى خۆى بگەپى •
ئەگەر بۆى ھەلکەوئى ، بىى بە جىئىنى شارستانەوان و ، ئەگەر ئەوۋەشى بۆ نەلوا
بىى بە سەرۆكى دەزگايەكى ديارو گەرە • ھەرچەند مىجەر كۆفالىۋف دزى
ژن ھىنان نەبوو، تەنھا بەومەرچە قایل دەبوو ژن بھىتى كچە سەرمايەكى دووسەد
ھەزارى بەدەمەوۋە بىى • ئىستا ئىر خوتىندەوار خۆى دەتوانى بلى دەبى مىجەر
كۆفالىۋف كە لە جىگای لووتىكى لووت ئاسايدا شوئىكى بىمەئى تەخت و
ساف و لووسى بىنى ، كەوتە چەئالەتیکەوۋە •

بۆ نەگەتى ھىچ ەرەبانەچى يەك لەسەر شەقامەكە پەيدا نەبوو • مىجەر
كۆفالىۋف ناچاربوو بە بىى بگەوئەپى • بارانى يەكەى لە خۆى پىچابوو و
دەم و جاوئى بە دەستەسپىك داپوشىوو • واى پىشان دەدا وەك بلى خوتى
لووتى بەربووبى • لە دلى خۆيدا بىرى كىردەوۋە : « بەلام ، بەلكو وا ھاتىشە
پىش چاوم ، ئەگىنا لووت چۆن ھەروا لە ھىچە ون دەبى ! » • خۆى كىرد بە
دووكانى كىك فروۋشكىدا ، بەيازى ئەوۋەى لە ئاۋىندە سەبرى خۆى بكا • بەخت
ھىناى ، دووكانەكە كەسى لى نەبوو • شاگردە مائەكان دووكانەكەيان
پاك دەكىردەوۋە كورسى يەكانيان پىك دەخت • ھەندىكىشان بە چاۋى
خەوالوۋەوۋە سىنى يەككى گەرميان ھەلگرتبوو • پۆژنامەى قاۋە بەسەردا

پژاوی دوتنی تیوارە لەسەر کورسی و میزەکان کەوتبوو . بەخۆشی یەوە
لەبەرخۆیەووە گوتی : « خوا شوکر ، کەسی لێ نییە . ئیستا دەتوانم سەیریکی
خۆم بکەم » . بەترسەووە بەرەولای ئاویەنە کە چوو و تەقەکی پۆکردو گوتی :
« مەگەر شەیتان بزانی شتێکی جەند قۆرو بێ مەعناوە هیچ نەبێ لەجێی لووتم
شتێک هەر هەبوابە . بەلام هیچیش نییە ! » .

بە مەنەمینی یەکەووە هەردوو لێوی خۆی گەست . لە دووکانی
کێک فرۆشە کە چوووە دەرەووە بریاری دا کەوا بە پێچەوانەی پەوشتی عەدەتی
خۆی بکا : بۆ کەس نەپوانی و بە دەم کەسەووە پێ نەکەنی . لەناکاوە بە بزماری
داکو تراو لە بەردەمی مائیکدا چەقی . پووداوی لە بەردەمیدا پووی دا نەبزان
چۆنی لێک بداتەووە : عەرەبانەیک لە بەردەرگای مائیکدا وەستا ، دەرەوای
مالە کە خرایە سەرپشت ، ئاگایە کە بەرگی پەسمی لەبەردابوو ، سەری
دانەواندبوو ، لە عەرەبانەیکە بازی داوە خوارەووە بەهەلەداوان بە پلەکانی
مالە کەدا سەرکەوت . کۆفالیۆف کە دەس بەجێ ناسی یەووە لووتە کە خۆیەتی ،
لەباتی ئەوێ سەری سووڕ بمانی ، دڵەکوته یەکی سەیری تووش بوو . ئەم
شتە نا عەدەتی یە کە دیی ، وای لێ کرد هەموو شتێک لەپێش چاوی بخولێتەووە .
هەستی کرد بەزەحمەت دەتوانی خۆی بە پێوە پابگرێ ، بەلام بریاری دا
هەرچۆنی بوووە هەرچی قەوماوە چاوەپوانی بکا لووتە بگەپێتەووە بۆ ناو
عەرەبانەیکە . گیانی هەموو دەرەزێ ، دەنگوت لەرز دەیگرێ . پاش دوو
دەقیقە لووتە هاتەدەری . بەرگیکی پەسمی بە داوی زێڕین چنراوی لەبەردابوو
بە یەخەیکە کێ گەورەو بەرزو پەقەووە ، پانتۆلی چەرم لەپیداو ، قەمە بە لاقەدەووە .
بە شەپقە پەپ پێوە کراویدا وای دەچوو لە پلە پاپۆز پێ کراواندا بێ . بە
هەموو نیشانەیکەدا وا دەرە کەوت بۆ شوێنێک دەرچوووە بۆ دیدەنی . تەماشایەکی

لووت

ئەملاو ئەولاي خۆي كىردو سوار بوو، وە ، نەپاندى يە عەرەبانەچى يە كە :
« خىرا كە ! ، و دانىشتو پۆيى »

كۆفالىۋى كۆلۆ تۆزىكى مابوو شىت بىي . نەيدەزانى چوون لەو
پووداۋە سەيرە بىگات . چۆن دەلوئى لووتىك كەوا دوئىيى بە سەروچاۋىيەۋە
بوو ، لووتىي كە ناتوانىي ھاتوچۆ بكا ، ئىستا بەرگى پەسىي لە بەرگى دىيى !
كەوتە پاكرىد بەدۋاي عەرەبانە كەدا كە لە بەختى ئەودا دوور نەپۆيشتو لە
بەردەم كلىسى كازانسكىدا وەستا .

كۆفالىۋى بەپەلە خۆي كىرد بەناو كلىسە كەدا . دىيى بەپىزى ئەو پىرئىزە
دەرۋزە كەرەنە دا كە دەم وچاۋيان داپۆشيوو و تەنھا دوو كونيان بۆ چاۋيان
ھىستىبوو ، ئەو پىرئىزانەي جاران پىيان پىي دەكەنى . نوئىز كەرانى ناو
كلىسە كە زۆر نەبوون . ھەموويان لاي دەرگا كەو وەستابوون . كۆفالىۋى
ھىندە ھەستى بە زەبوونى و پىي تاقەتىي خۆي دەكرد ، ھىزى ئەوئى نەبوو نوئىز
بكا . جاۋى بە ھەموو سووچو قوزبىكىدا گىپرا بۆ دۆزىنەۋىي ئاغا . لەئەنجامدا
دىنى لەلايە كەو وەستابوو . لووتە دەم وچاۋىي خۆي بەتەۋاۋى بە يەخە گەرەز
بلىندە كەي داپۆشى و خۆي وا پىشاندا كەوا نوئىز دەكا .

كۆفالىۋى بىرى كىردەۋە : « چۆن بچە لايەۋە ؟ بە ھەموو شىكىدا ، بە
بەرگىدا ، بە شەپقە كەيدا ديارە كەوا پاۋىز پىي كراۋى شارستانىيە . مەگەر ھەر
شەيتان سەرى لىي دەرچىي ئەم كارە چۆن بەئەنجام دەكەيەنرئى » .

لە نىزىكەۋە دەستى كىرد بە كۆكە كۆك ، بەلام تاقە دەقىقە يەك چىيە لووتە
دەستى لە نوئىزە كەي ھەلەگرت ، ھەر خەرىك بوو .

كۆفالىۋى زۆرى لە خۆي كىرد گوپىكىي بىتەۋە بەبەرداۋ گوتى :

ن . ف . مۆمۈل

– گەورەى دىل نەرم .. گەورەى دىل نەرم ..

لووتە لايەكى كىردەوۋە گوتى : جىت دەۋى ؟ •

– گەورەى دىل نەرم ! لام سەيرە .. من وا تى دەگەم تۆ دەبى بزانى
شۈينى خۆت لەكۈي يە ، كەچى ئەۋەتا لەناكاۋ دەتدۆزمەۋە .. لەكۈي ؟
لەكلىسە .. توخوا وانى يە ؟

– لىم بېۋورە .. من لەم قسانەى تۆ خالى نابم .. ئەۋە تۆ دەلى چى ؟
پوۋنى كەرەۋە •

كۆفالىۋف يىرى كىردەۋە : « چۈنى بۆ پوۋن كەمەۋە ! ، ورەى
خۆى كۆكرەۋەۋە دەستى يى كىرد :

– بى گومان من .. بە ھەر حال من مېجەرم • باۋەپت ھەبى بۆ ن
ناگونجى لوۋتم نەبى • ئافرەتتىكى فرۇشيار لەسەر ىردى قۇسكرىستىسكى
پىرتەقالى باك كراۋ بفرۇشتى قەيدناكا بى لوۋت بىرى ، ئەگەر مەبەست ۋەرگرتن
بى .. بەلام من لەگەل خانمى زۆر مال ناسياۋىم ھەيە ، ۋەك چىخار يۇقاي ژنە
پاۋىزپى كراۋى شارستانى ۋە .. كەسانى تر .. تۆ خۆت پىيارىدە ، گەورەى
دىل نەرم ، من نازانم .. [لىرەدا مېجەر كۆفالىۋف شانەكانى دىنئەۋە يەك] ..
لىم بېۋورە .. ئەگەر بە ئوسۋولى پىۋىست ۋە شەرف سەيرى مەسەلەكە بىكەين ،
خۆت دەتوانى تى بىگەيت ..

لوۋت ۋەلامى دايەۋە : « بەپاستى ھىچ خالى نەبوۋم • باشتى
پوۋن كەرەۋە • •

كۆفالىۋف بە ھەستىكى خۆ بە قورس گرتەۋە گوتى : « گەورەى

لووت

دل نەرم •• من نازانم چۆن لە قسەکانی جەنابت بگەم •• لام وایە مەسەلە کە
بەتەواوی پروون و لەبەرچاوە •• یاخود تۆ دەتەوێ •• ئاشکرایە تۆ لووتی
منی •• ••

لووتە تەماشایەکی مێجەری کردو برۆکانی ھتایە یەك و گوتی :

- گەورەمی دل نەرم ! بەھەلەدا چوویت • من خۆم بە خۆمەووم • من و
تۆ هیچ پتووەندی یەکی پێکەوومان نییە • بە دوگمەکانی بەرگە وەکیلی یەكەتەدا ،
دیارە دەبێ تۆ لە مەیدانیکی تردا کار بکەیت •

لووتە ئەمەمی گوت و پرووی وەرگیراو کەوتەووە نوێژکردن •

کۆفالیۆف بەجاری سەری لی شتوا • نەیدەزانی چی بکا • تەنانت
نەشی دەزانی بیر لە چی بکاتەووە • لەو ساتەدا خشە یەکی ناسکی کراسی
ئافرەتییکی کەوتە بەرگوێ • ئافرەتییکی بەسالآچوو ، کە کراسەکی ھەموو بە
ئۆیە پازابووە ، ھات ، کچیکی شۆخی باریکەلە ی لەگەڵ بوو ، کراسییکی
سپی کەمەرتەنگی لەبەردابوو قەوارە ی بالای بە وردی پیشان دەدا ، شەپقە یەکی
بووش پەنگی سووکی بەسەرەووە بوو ھەر دەتگوت کێکە • تۆکەریکی
بالا بەرزیش بە جووتی لاجانگی پان و دەرزەتییکی تەواو یەخەووە لە پشت
سەریانەووە پاوەستابوو ، قووتوویەکی کراوە ی برنوویی بەدەستەووە بوو •

کۆفالیۆف چوو پێشەووە لی یان ، یەخەو بەرۆک بەندەکی پێک کرد •
مەدالیە بە زیرە ی زێرینەووە ھەلواسراوەکانی سەرسنگی پاست کردەووە • بە
زەردەخەنە یەكەووە سەیریکی ئەم لاو ئەولای کرد • دیقەتی لە کچە شۆخە
ناسکە کە دا کە وەك گولی بەھاران تۆزێک خۆی لار کردبووەو دەستە
سپی یەکی بە پەنجە نیمچە شەفافەکانیەووە ھەلپریوو بۆ سەر ناوچەوانی •

كۆفالىۋف كە لەزىر شەپقەى كچەۋە چەناگەى خېرى سېى و لايەكى كۆلمى ئالى ۋەك گولەباخى تازە پشكووتوۋى نەۋبەھارى بىنى ، زەردەخەنەيەك ھەموو پروۋى گرتەۋە ، بەلام لەپى ۋەك ئاگر شاللاۋى بۆ ھىتايى گەپايە دواۋە ، بېرى كەتەۋە كەۋا لووتى ھېچ پىۋە نىيە . فرمىسك زايە چاۋەكانى . بېرىدا پەپو پاست بە ئاغا بەرگى پەسمى لەبەرەكە بلى تۆ لەخۆتەۋە خۆت كەردوۋە بە پراۋىزىيى كراۋى شارستانى ، ئەگىنا لەپاستىدا كابرايەكى كەلەكبازو ھەرامزادەيت ۋە لەۋە بەۋلاۋە كە لووتى مەنى ، ھېچى كە نىت . بەلام لووتە ديار نەماۋو . ديارۋو فرىاكەۋتېۋ تېتەقېتى ۋە سەرلەنۋى بچى بۆ دىدەنى كەسكى كە .

ئەمە ئاۋمىدىي خستە دلى كۆفالىۋف . پاشەۋباش گەپايەۋە دەقىقەيەك لاي پايەكاندا ۋەستا . بەۋردى سەيرى ھەموولايەكى كەرد ، بەلكو ئەمە خوايە لووتە بدۆزىتەۋە . زۆر چاك لەيادىۋو كە شەپقەكى پەپى پىۋە كرابوۋ و جەلەكانى بە داۋى زىرپىن پاراۋوۋنەۋە ، بەلام سەرنجى نەداۋوۋە پالتۆ پەسمىيەكەى ۋە پەنگى عەرەبانەكەى ۋە سەپەكانى . تەنانت نەشى دەزانى نۆكەرى لەدواۋە ۋو يان نەۋ ، ئەگەر ۋو چچۆرە جلىكى لەبەرداۋوۋ . زىاد لەۋەش عەرەبانە لەۋناۋەدا ئەۋەندە زۆر ۋوۋن ۋە ھىندە بەخىرايى دەھانۋ دەچوۋن ، تەنانت ناسىنەۋەشيان زەھمەت سۈۋ . خۆ ئەگەر يەككىشىيانى دەست نىشان بىكردايە ، ھېچكىكى ۋاى شەك نەدەۋەرد پاي بىگىرى بىي . پۆۋزەكەى پۆۋزىكى خۆش ۋە ھەتاۋ ۋو . شەقامى نېقىسكى خەلكىكى زۆرى تىپزاۋوۋ . بۆلى زن ۋەك شەبۆلى گول ھەر لە پردى پۆلىتسىيەكىيەۋە تاپردى ئەنچىكىن بە ھەردوۋ بەرى شەقامەكەدا جەمەيان دەھات . ئەۋەتا ناسياۋىكى كە لە قوتابخانەى ھەت سالىي فەرمانبەران دەرجوۋە بانگى لى دەكرد : سەرگورد

لووت

– نه خوازە لا ئەگەر بێگانە يەك لەويادا بوايە – بەرەو پیری دیت • ئەوەش یاریزکینی هاوڕێی نزیکێی کە بەپۆیوە بەری بەشێک بوو لە ئەنجومەنی پیرانو هەمیشە لە یاریی پۆستۆندا دەبەردەوێ • ئەوەش مێجەرێکی تر ، ئەمیش وەك خۆی قوتابخانەی فەرمانبەرانەی لە قەوقاز تەواو کردووە ، دەستی لێ پادەتەکتیی و بانگی دەکا بچێ بۆ لای •

کۆفالیۆف گوتی : شەیتان بێتاهوێ بۆ خۆی ! بە عەرەبانەچی یەكەشی گوت : هێی ! هەر پاست بۆ لای بەپۆیوە بەری پۆلیس •

سواری عەرەبانۆچکە بوو • هەر هاواری بوو ، دەبخوڕی یە عەرەبانەچی یەكە : « خێرا لێ خوڕە ، بە هەموو هێزت ! » • هەر کە گەشتە بەردەرگای پۆلیسخانە کە ، هێشتا لەدەرەوێ بوو هاواری کرد : « بەپۆیوە بەر لەوێ یە ؟ » •

دەرگاوان وەلامی دایەوێ : « لێرە نی یە • هەر ئیستا دەرچوو » •

– ئەم جارەش نەبێت !

دەرگاوانە کە دیسانەوێ گوتی : « بەلێ زۆر نی یە پۆشت •• بەلام پۆشت •• دەقیقە يەك زووتر بەتایبە ، لەوانەبوو فریای بکەوتیتایە » • کۆفالیۆف بێ ئەوێ دەستەسپە کە ی لە دەم وچاوی بکاتەوێ ، سواری عەرەبانە کە بوو وەو بە دەنگێکی دلگیری پێ لە ناو میدی شیراندی :

– لێ خوڕە !

عەرەبانەچی یەكە گوتی : بۆکۆی ؟

– پاست بپۆ !

- چۆن پاست برۆم ؟ لیره دا پیچه • به ره و لای پاست لی خورم یا به ره و لای چهپ ؟

ئهم برسیاره کۆفالیۆفی پاگرت و ناچاری کرد سهرله نوئی بکه ویتسه وه بیر کردنه وه • لهم وه زعهیدا پیویست بوو له سه ری بهر له ههرچی برپوا بو به پړیوه به ریتی ئوسوول پاریزی ، نهك له بهرئه وه که نهو به پړیوه به ریتی به پاسته وخۆ پیوه نندی به پۆلیسه وه ههیه ، به لکو چونکه له وانه بوو کاره که ی لهوئی له ههر لایه کی که خیراتر مهیسه ر بیئ • به لام گه پان له دووی چاره بهك لهو شوتنه ی که لووت گوتبووی لهوئی فهرمان بهرم ، کاریکی بی سوود بوو ، له بهرئه وه که له وه لامه کانیه وه به ئاشکرا دیار بوو هیچ شتی به لایه وه قیسه تی نییه و ، وهك چۆن نهو چاره درۆی له گه ل کرد ئیستاش ههر به وچه شه ده توانی درۆی له گه ل بکا • کۆفالیۆف خهریک بوو فهرمان به عهره بانه چی به که بسدا لی خورپی بو به پړیوه به ریتی ئوسوول پاریزی ، له پر سهرله نوئی به بیریدا هات کهوا نهو که له کبازو ساخته چی به ی له یه کهم چاوپیکه وتندا وا بی شه رمانه له گه لی جوولایه وه ، ئیستاش دیسانه وه ده توانی هه لی بدۆزیته وه له چاوتروو کاندنیکدا ده ر باز بیو له شار بجیته ده ری • نهو سائیر ههر چه ند به دوایدا بگه پی بی نه نجام ده بیو هیچی لی ده سگیر نابی ، یاخود خودا نه کهرده ده بی درێزه بکیشی و له وانه یه مانگیکی په بهق بخایه نی • سه ره نجام وای ههست کرد وهك بلیی سرووشی له ئاسمانه وه بو هاتی • برپاری دا پاسته و پاست بجی بو ئوفیسی جاپنامه بلآو کردنه وه ی پۆژنامه کان و هه موو نیشانه کانی لووته بنووسی و بلآوی بکاته وه و داوا بکا ههر کهس بینی یه که سه ر بو ی بهیته وه ، یاخود هیچ نه بی هه والی نهو شوتنه بگه یه نی که لی یه تی • بهم جۆره برپاری دا به عهره بانه چی به که بلی به ره و ئوفیسی جاپنامه بلآو کردنه وه ی پۆژنامه کان لی خورپی • تا

لووت

گەشتیشەنجى ھەر مستەكۆلەي بە پىشتى عەرەبانەجى بەكەدا دەمالى و ھەر
سىخورمەي تىوہ دەژەندو بەسەرىدا دەنەپاند • « خىرا لى خورپە ناجىسن ! خىرا
ھەرامزادە ! » • كابراي عەرەبانەجى پىش دەيگوت « ئاخ ! ئاغە ، و سەرى
پادەوہ شاندو قايم دەيگىشا بە ئەسپەكەدا كەوا توو كى وەك توو كى سەگى كۆلكن
درىژ بوو • سەرەنجام عەرەبانوچكەكە وەستاو كۆفالىوۆف بەھەلەداوان خۆي
كرد بە ژوورپكى بچوو كى ھەواژانيدا كە فەرمانبەرپكى سەرسىي لەپىشت
مىزىكەوہ لى دانىشتبوو ، چاكەتپكى كۆنى لەبەرداو جووتى چاويلكەي لە چاو
نابوو • ئووچەكەشى گرتبوو بە ددانىوہ خەرىكى ژماردنئ ئەو پارە وردەبە
بوو كە بۆيان ھىتابوو •

– كى لىرە جاپنامە وەردەگرئ ؟ كۆفالىوۆف قىزاندى و بەدوايدا گوتى :
لىم بوورە ، پۆژباش !

– لەخزمەتدام • فەرمانبەرە سەرسىي بەكە ئەمەي گوت و بۆ كەمىك چاوى
ھەلپرى و داىخستەوہ بەسەر كۆما پارەكانى سەر مىزەكەدا •

– دەمەوئ شىتەك پلاوبكەمەوہ •

– فەرموون •• بىژەحمەت تۆزئ پراوہستىن • ئەمەي گوت و بە دەستپكى
ژمارەبەكەي لە قاقەزەكەي بەردەمى نووسى و بە دەستەكەي كەشى دوو دوگمەي
پارە ژمىرەكەي جوولاند •

خزمەتكارىك كە بە جل و بەرگە قەيتاندارە پازاوەكەيدا دياربوو
خزمەتكارى گەورەمالانە ، لەتەنىشت مىزى فەرمانبەرەكەوہ وەستاوو ، قاقەزىپكى
بەدەستەوہ بوو • واى بە باش زانى ھەندئ وىل و ماریفەت بنوئى :

– جەناب ! بپروا بكە سەگەكە ھەشتا كۆپىك ناھىتى ، واتە ئەگەر من بىم بە

ھەشتا كۆيىك نايكېم ، بەلام خانم خۆشى دەۋى . . ئەرى ۋەللا خۆشى دەۋى ۋە
ئەۋەتە سەد پروېل دەدا بە ھەركەس بېدۆزىتەۋە . بەلى ئەگەر بەگۈىرەى
ئوسوول قسە بىكەين ، ۋەك چۆن من و تۆ قسە دەكەين ، دەبى بلىن زەۋقى
خەلك لەناو خۆياندا جايە . تۆ ئەگەر پراۋچى بى و سەگىك يان تانجى يەك
بەگەن بىكەى ، خەيف نى يە پىنچ سەد يا ھەزارىشى بدەيتى ، ھەر بەۋمەر جەى
چاك بى .

فەرمانبەرى بەشەرم و شكۆ بە دل پى دانەۋە گوئى بۆ ئەۋ قسانە پرادە گرت و
لە ھەمان كاتىشدا خەرىكى جىسابى خۆى دەۋو ، پتەكانى ھەر قاقەزىكى دەژمارد
كە دەھىترانە بەردەستى . پىرېژن و نۆكەرو بەردەستى بازركانان بەزۆرى لەملاز
لەۋلايەۋە لەناو ژوورە كەدا ۋەستاۋون . لە جاپنامە يەك لە جاپنامە كانى بەردەستىدا
نووسرابوۋ عارەبانەچى يەكى ھىمن و لەسەر خۇمان ھەيە دەيدەين بە كرى .
جاپنامە يەكى تريان باسى فروشتى عارەبانە يەكى كەم بە كارھىتراۋى تىدا
نووسرابوۋ كە سالى ۱۸۱۴ لە پارىسەۋە ھىتابوۋيان . جاپنامە يەكى كەش لەمەپ
كچىكى نۆزدە سالان بوو كە لە كارى جلاشتىدا قال بوۋبوو و بۆ ھەموو
ئىشكى تىرىش دەستى دەدا . يەككى كەش لەبارەى عارەبانە يەكى سوۋكى
كەلۋپەل گواستەۋەۋە كە زەنبەلەكىكى ناتەۋاۋ بوو ، لەبارەى ئەسكىكى شى
ھەلقون و داقون كەرى خەلدە سالانەۋە ، لەبارەى تۆۋى تازە لە لەندەنەۋە
گەشتوۋى شىلم و توورەۋە ، لەبارەى خانوۋىسەكى ھاۋىنەۋە بە ھەموو ئەۋ
بەشانە يەۋە كە لەگەلنى : دوو تەۋىلەى ۋلاخ بەستەۋە ، پارچە زەۋى يەك
لەتەنىشتەۋە بۆ ئەۋە دەشې بىرى بە باخىكى چاكى چنار و سى دار . ھەر لەناو
جاپنامە كاندا جاپنامە يەكىش ھەبوو بۆ بانگ كەردنى خەلك ھەموو پۆۋزى لە
سەعات ھەشتى بەيانى يەۋە تا سىنى باش نىۋەپۆ بچن بۆ سەيرى مەزاتى جلا

لووت

پېلاوہ کۆن • ئەو ژوورەى ئەو ھەموو خەلکەى تې پڑابوو ، ژوورنكى بچوونك
بوو ، ھەوای تېدا پېشاوو پەنگى خواردبووہ • بەلام کۆفالىوڤى دەرچووى
قوتابخانەى فەرمانبەرەن بۆنى نەدە کرد ، چونکە دەم وچاوى بە دەسنەسپړئ
داپۆشيوو • لووتیشى مەگەر خوا خۆى بىزانیایە لەکوئى یە •

کۆفالىوڤ سەرەنجام خۆى پى پانەگىرا ، بە فەرمانبەرەکەى گوت :
« گەورەى دل نەرم ! پىنگام بدە داوات لى بکەم •• زۆرم پىویستە داوات لى
بکەم •• •• »

— ھەر ئیستا •• ھەر ئیستا •• دوو پرووبل و سى کۆپىك ھەر ئیستا ••
پرووبلىك و شەست و چوار کۆپىك •• پىرەى سەرسپى ئەمەى گوت و جارنامەکانى
بە سەر و چاوى پىرئىزن و نۆکەرەکاندا ھەلدا • جا پرووى کردە کۆفالىوڤ و
لى پىرسى : فەرموو چیت دەوئ ؟

کۆفالىوڤ گوتى : تەکات لى دەکەم •• من خۆم تائىستاش تى ناگەم
ھەلخەلە تاوم یا قىلیان لى کردووم •• تەنھا ئەوەندەت لى داوا دەکەم ئەوەم بۆ
بلاوبکەیتەووە کەوا ھەرکەسى ئەو ساخەجى یەم پىتتەووە بەردەست خەلانىکى
چاک وەردەگرئ •

— پى زەحمەت ناوت چى یە ؟

— نەخەیر •• ناوى بۆجى یە ؟ ناتوانم ناوى خۆم بلىم • ناسیام زۆرە ••
خاتو چىختارىوڤاى ژنە پراوئى پى کراوى شارستانی •• خاتو پالاگىسا گریگۆرىڤنا
پۆدتوچىناى ژنە ئەفسەر •• پەنابەخوا ئەگەر لەپى پى بزانن ! ئیو دەتوانن ھەر
ئەوەندە بنووسن : دەرچووى قوتابخانەى فەرمانبەرەن ، یاخود لەوەش باشتر :
ئەفسەر لە پلەى مەجھەرىدا •

ن . ف . گۆمۆل

– كابرا كه هه‌لآتوو له لات خزمه‌تكارته ؟

– خزمه‌تكارى چى ؟ خزمه‌تكار بوايه هه‌لآتبوايه ، كه له كباژى به كى نه‌وتۆ نه‌ده‌بوو ! لووت هه‌لآتوو له ده‌ستم لووت ..

– همم .. ناويكى سه‌يره ! جا ئهم لووت ئاغايه پاره‌يه كى زۆرى لى دزيوى ؟

– لووت .. واته .. تۆ بير له شتىكى كه ده‌كه‌يته‌وه . لووت .. لووتى خۆم ديار نه‌ماوه و نازانم كه‌وتووته كو‌پوه ؟ شه‌تان هه‌زى كردوو به‌يم پابو‌يرى !

– باشه ، به‌لام چۆن ون‌بووه ؟

– ئاخ ! ناتوانم بۆت باس كه‌م چۆن ! به‌لام ئه‌وه‌ى مه‌به‌سته ئه‌وه‌يه ئىستا به‌ناو شارددا دى و ده‌چى و خۆى به پاو‌يزى كراوى شارستانى له‌قه‌له‌م ده‌دا . بۆيه تكات لى ده‌كه‌م جار نامه‌يه كم بۆ بلا‌وبكه‌ره‌وه ئىدا بنووسه ئه‌وه‌ى بىگرى ، ده‌ست به‌جى بۆم بىتته‌وه . تۆ خۆت بللى من چۆن ده‌توانم بى ئهم ئه‌ندامه دياره‌ى له‌شم به‌سه‌ربه‌رم .. خۆ به‌نجه‌تووته‌ى يىم نى به‌پىلاوى له پى كه‌م و بىشارمه‌وه .. من پۆژانى پىنج شه‌ممو و ده‌جمه لاي خاتو چىختارىوفاي ژنه راو‌يزى كراوى شارستانى .. ده‌جمه لاي پالاگيا گريگورىفنا پۆد تۆچيناي ژنه ئه‌فسه‌ر . كه‌چىكى ئىجگار شوخى هيه .. هه‌روا ناسياوى باشى تريم هيه .. ئىتر تۆ خۆت بريار ده‌ ، ئىستا ده‌بى حالم چۆن بى ؟ ناتوانم به‌م شيوه‌وه لايان ده‌ركه‌وم .

فه‌رمان به‌ره‌كه تاو‌يك پاما . ئه‌مه به‌ لىوه‌ كانيدا دياربوو كه توند توند

لووت

نوو قاند بوونی • پاشان گوتی : نهخهیر ، ناتوانم جاپنامهی وا له پۆژنامه دا
بلاو بکه مه وه •

- بۆ ؟ •• له بهرچی ؟••

- بۆیه • دوور نییه پۆژنامه که بهمه به دناو بستی • هه رکه سی بۆ
بنووسی کهوا لووتی هه لاتوو •• خه لکی ده لێن پۆژنامه کان که وتوو نه ته
بلاو کردنه وهی درۆو دله سه و قسه ی پر و بوو چ •

- جا بۆ ئهم مه سه له یه چ پر و بوو چی یه کی تیدا یه ؟ و ابزانم شتی وا له م
مه سه له یه دا نی یه •

- تۆ واده زانی هیچی وای تیدا نی یه • هه قته ی پابوردوو پرو و داو یکی
له م چه شنه قهوما • فه رمان به رێک ههروه ک ئیستای تۆ هات جاپنامهی کی پی بوو •
کرنی بلاو کردنه وهی ده یکرده دوو پرو و بۆو هه فتاوسی کۆییک • هه موو
جاپنامه که شی بریتی بوو له وه که سه گیککی توو ک پر هشی پای کردوو • هیچ
وا دیته پێش چاو شتیکی ئه وتۆ له مه دا هه پی ؟ به لām قسه که شی ده رکه وت
بوختانه و بۆ گالته کردن به کابرایه ک بلاو کراوه ته وه • مه به ست له سه گه
هه لاتوو که ژمیریاری دائیره یه ک بوو ، له بیرم نه ماوه چ دائیره یه ک •

- به لām من جاپنامه له باره ی سه گه وه بلاونا که مه وه ، له باره ی لووتی
خودی خۆمه وه ، وه ک بلیی باسم له گیانی خۆم دی •

- نهخهیر ، به هیچ کلۆجی ناتوانم جاپنامهی وا بلاو که مه وه •

- ته نه ات که لووتم ، لووتی خۆیشم ون بووی ؟

- ئه گه ر لووت ون بووی ، ئه وه مه سه له که ت لای پزیشکه • ده لێن

ن . ف . مۆمۆل

ئىستا بۇزىشلىق ۋا ھەيە چ جۆرە لووتىكت بوئ بۆت دە کا . بەلام لەگەل نەۋەشدا
من ھەست دەكەم كەۋا تۆ پياۋىكى قسەخۆشى ۋ ھەزەت لىيە لەناۋ خەلكدا
گالتەۋگەپ بىكەي .

– سۆيىدەت بۆ دەخۆم بەۋخوايە ۋانىيەۋ بەپاستە . فەرموو مادەم ۋاى
لى ھات ، پىشانەت دەدەم .

فەرمانبەرە كە تۆزى بىر نوۋىيى كىرد بەلوۋتەۋەۋ جۈۋلەجۈۋلى پى كەۋت ۋ
كەۋتە ملەقوتى ۋ گوتى :

– ئەگەر نىگەرەن ئابى ھەزدەكەم سەيرىكى بىكەم .
دەرچۈۋى قوتابخانەى فەرمانبەرەن دەستەسپە كەي لەسەر دەم ۋچاۋى
لادا . فەرمانبەرە كە گوتى :

– خۆ ھەر بەپاستى ۋايە . شىتىكى ئىجگار سەيرە . جىگاكەي بەتەۋاۋى
ساف ۋ لوۋسە . دەلىي شىكىتەيەۋ ھەر ئىستا لە ساج كراۋتەۋە . بەپاستى
سەيرە : تەخت ۋ پىك ۋ پاست .

– ئىتر ھىچ قسەت دەمىنى ؟ خۆت بە چاۋى خۆت دەمىنى دەپى ھەر
چاپ بىكرى . من بەتابەتى زۆر مەمنونت دەبىم . زۆرىش پى خوشحالم ئەم
پرووداۋە ئەۋەى بۆ پەخساندم كەۋا ناسياۋىتان لەگەل پەيدا بىكەم .

لەم قسەۋە دياربۈۋ كەۋا مېجەر نيازى ۋايە ئەم جارە ھەندى پەۋشت نزمى
بىۋىنى .

فەرمانبەر گوتى : بى گومان لەچاپدان كارىكى ئەۋەندە زەھمەت نىيە .
تەنيا ئەۋەندە ھەيە من ھىچ قازانچىكى ئەۋتۈى بۆ تۆ تىدا بەدى ناكەم . جا

لووت

ئەگەر بەپراستی ھەزدە كەي و مەبەستە ، باسە كە بدە بە خاوەن قەلەمىكى پەوان تاوەك پرووداويكى سەيرو سەمەرە يىكا بە وتارىك و بىدە بە پوژنامەي « ھەنگى باكوور » [لىرەدا ديسان بۆنىكى تىرى بە بىر نووتى يەكەوہ كرد] بۆئەوہى لاوان سوودى لى بىين [لىرەشدا لووتى سەپى] يان ھەروا بۆئەوہى خەلكى لىي ئاگادار بن و پىيان سەير بى .

دەرچووى قوتابخانەي ھەرمانبەرەن بەيەكجارى ئاومىد بوو . سەرى بەسەر داوينى پوژنامەكەدا شوپ كىردبەوہ و چاوى بىر بىوہ نووسىيىك لەبارەي شانۆكارى يەكەنەوہ . خەرىك بوو زەردەخەنەيەك بە ناوچاويەوہ ديارى بدا چونكە ناوى ئەكەرىكى شوخى بەرچاوي كەوت ، دەستى كرد بە گىرفانبا بزاني بانقەنەوتىكى شىنى پىيە ، لەبەرئەوہ كە بە بىرواي كۆفالىوڤ مېجەر ئەبى لە پىرى پىشەوہ دابىشى ، بەلام بىر كەوتەوہى لووتى ھەمووى لىي تىكدا .

لەوہ دەچوو ھەرمانبەرەكە بەم بارە ئاپەخەتەي كۆفالىوڤ دلگىر بووبى . واى بە باش زانى ، بۆئەوہى تۆزى خەم و پەزاردەي دلې بىرەوتىتەوہ ، بە چەند وشەيەك بەشدارىي خۆي لە ھەست و غەمىدا دەرپرئ . گوتى :

– بەپراستى زۆرم پى ناخۆشە ئەم پرووداوە سەيرە پرووى لى داوى .
ھەزدەكەي تۆزى بىر نووتى بكەي بە لووتەوہ . بىر نووتى ژانەسەر ناھىلئ .
مەراق لە دل دەردەكاو تەنانت بۆ مايسىرېش باشە .

ھەرمانبەر ئەمەي گوت و قوتووى بىر نووتى يەكەي بۆ كۆفالىوڤ پراگرت و بە جوانى وىنەي ئەو كىزە شەپقە لەسەرەي خستە بەرچاوي كە بە دىوى ناوہيەوہ بوو .

ئەم كىردارە ئابەجئ يە كۆفالىوڤى پەست و تووپە كرد . لە ناخى دلەزە

گوتى : من تېناگەم چۆن تۆ ئابىيت ئەۋەى بۆنى يى دەكرى من نىمە ؟ دەك
بىر نووتىت بە قوپا چى ! من ناتوانم تەنانت تەماشاشى بىكەم ، نەك ھەر ئەۋ
داركە پەشۈكىيەى تۆ ، بەلكو ئەگەر بىر نووتىى تووتىى « پايى » ى ھەرە زۆر
چاكى فەرەنسەيش يى .

ئەمەى گوت و بەۋەپى زویرى و دلئەنگىيەۋە ئىدارەى پۆزنامەكەى
بەجىئەشتو چوۋە دەرەۋە ، بەرەۋ لای مالى سەرۋكى پۆلىسى گەرەك
كەۋتەپى كە زۆر شەيدای شەكر بو ، يىشى مالەكەى و ھەموو موۋبەقەكەى
كەللە شەكرى لى پىزىكرابوۋ كە برادەرانى بازىرگانى بۆيان دەھىئا . ئافەرەتە
چىشتەكرەكەى مالىان لەۋكاتەدا خەرىكى داكەندى پۆستالەكانى يى قۇمبىسەر
بو ، قەمەۋ گىشت تفاقى پۆلىسىيەكەى ھەر پارچەى لە سوۋچى تايبەتى
خۇيدا دانرابوۋ . سدارە سى سوۋچە بەسامەكەشى بە دەست كوپرە سى
سالانەكەيەۋە بو . ئەۋ دواى ماندوۋىيى شەپرەشەق و گىرەۋ كىشەى زيان ،
خۇى ئامادە كىردبوۋ تۆزى بىجەسىتەۋە چەردەيەك خۆشى زيان بىۋىتى .

لەكاتىكدا كە سەرۋكى پۆلىس باۋىشكى دەۋاۋ بە دەنگى بەرز دەيگوت :
« ئاى ! خوا شوكر ، دوو سەعاتىك بۆ خۆم بە پەحەتى دەنوم ، ، كۆفالىۋف
خۇى كىرد بەزۋوردا بۆلاى . بۆيە دەتوانرى بەئاسانى بزانرى ئەم ھاتەى
دەرچوۋى قوتابخانەى فەرمانبەران بە ھىچ كىلۋجىك لە كاتى خۇيدا نەبوۋ .
نازانم بلىم چى ، ئەگەر لەۋكاتەدا تەنانت چەند ھۆقە چا يا چەند مەترە
فاسۋىشى بە ديارى بۆ بردبوايە ، ھەر باش پىشۋازى لى نەدە كىرد . سەرۋكى
پۆلىسى گەرەك زۆر خەزى لە ھەموو چەشەنە بەرھەمىكى جوانى ھونەرۋ
پىشەسازى بو ، بەلام باتقەنەۋتى دەۋلەتى لە ھەموۋىشتى يى باشتىر بو .
عادەتى وابوۋ ھەمىشە دەيگوت و دەيگوتەۋە : « ئەمەتەشت ! درۋىەشت لەمە

لووت

چاكر نايى • خواردنى لىت ناوئى ، جىگە زۆر داگير ناكا • له گيرفاندا هەميشە
جىئى دەبىتەو • بىشېشكىتتەو • ناشكى •

سەرۆكى پۆلىسى گەپرەك زۆر ساردوسپ یشوازىي له كۆفالىوڧ كرد •
پىي گوت : پاش نيە پروان كاتىكى لەبار نى يە بۆ لىكۆلنەو • بەدواى شتدا
گەپان • سروشت خۆى واى داناو • پاش نان خواردنى نيە پۆكەمى حەوانەو •
بىويست بى [دەرچووى قوتابخانەى فەرمانبەران توانى لەمەو • تى بگا كەوا
سەرۆكى پۆلىسى گەپرەك له قسەى نەستەقى پياوانى بەماريفەنى كۆن بى ئاگا
نى يە] و ، پياوى ماقوول لووتى بە برىن ناچى و ، له جىهاندا جۆرەها مېجەر
هەيە كەوا تەنانت جلى ناو • وەشيان لەبەردا نى يەو سەر بە هەموو شويتىكى
خرايشدا دەكەن •

قسەكانى سەرۆكى پۆلىسى گەپرەك نەك بە برۆ ، بەلكو يەكسەر بە
ناوچاوى كۆفالىوڧدا چەقن • بەئاسانى دەتوانرا هەست بكرى كەوا كۆفالىوڧ
كابرايەكى ئىجگار دل ناسك بوو ، زوو دلى دەيەشا • ئەگەر تەنانت بەرەو
پرووى قسەى نابەجى بە خۆشى بگوترايە ، دەيتوانى لە هەموو شتى ببوورى ،
بەلام بە هېچ كلۆجىك لەو • خۆش نەدەبوو تانەكە پاىەو پلەو لەقەبى بگرتەو • ،
بەلكو پاى وابوو ئەگەر له شانۆكارىدا قسەش بە ئەفسەرە بچووكەكان
بگوترى گوينى نەدرىتى ، بەلام بە هېچ چەشنىك نايى باسى ئەفسەرە گەورەكان
بكرى • بۆيە ئەم چاوپى كەوتەنى سەرۆكى پۆلىسى گەپرەك بەجۆرىك
شەرمەزارى كرد • سەرىكى پاو • شانە • وەك كەسى كە شانازى بەخۆيەو •
بكا بالى فش كردهو • گوتى : « پىي لى دەنيم ، پاش ئەم هەموو قسە
ناشیرينانت ناتوانم هېچى كەت لەگەل بلىم ••• »

شەكەت و ماندوو ، گەپرایەووە بۆ مالهووە . دنیا خەریك بوو تارىك
 دادهات . دواى ئەو هەموو گەپران و پشکینه بێ ئەنجامە ، لە دلته نگیدا ماله کەى
 خۆى زۆر ناخۆش هاته پێش جاو . هەر کە خۆى کرد بە ژووردا ، ئیفانى
 خزمەتکارىانى بىنى لەسەر قەنەفە چلکەنە کەى ناودالان لەسەر گازی پشت
 کەوتبوو ، تفى دەگرتە بنمىچە کەو هەموو جارێکیش لە هەمان جىگەى دەدا .
 ئەو جۆرە کە مەترخەمى يەى ئەم مەژۆفە ئىمانى لە کەللەى کۆفالىۆفدا نەهێشت ،
 شەپقە کەى کىشا بە ناوچاوانىداو شىراندى بەسەريا : « بەراز ! هەميشە هەر
 خەرىكى کارى هىچو پووچى » .

ئىفان لەپەر لە جىگەى خۆى بەرزەپى پاست بوەووە بە هەلەداوان بەلامارى
 ئاغاى دا پالتۆکەى لەبەرى دامالى .

مىجەر کە چوووە ژوورە کەى خۆى ، ماندوو و دلتهنگ ، لەسەر
 کورسى يەك خۆى دا بە زەويدا . پاش چەند ئاخ و ئوف و هەناسە هەلکىشانىك
 گوتى :

- خواى گەورە ! خواى گەورە ! ئەم کلۆلى يە لەپای جى ؟ بەهاتايە من
 قاچىکم يان دەستىکم بقرتايە گەلى لەمە باستر بوو . گویم نەبوايە خراب بوو ،
 بەلام هەر دەمتوانى بەو حالەووە بساچىتم . بى لووت مەگەر خوا خۆى بزانی
 جى يە ؟ نە مەلە مەل بى ، نە بنیادە مە بنیادەم بى . کەسێکى وا هەر بۆ ئەوە باشە
 هەلگىرى و لە پەنجەرەووە فرپى دەیتە خواریووە . تەنانت ئەگەر لە جەنگىشدا
 لووتم بپرايە يان لە شەپەشیردا بپەرى يايە خەتای خۆم بوايە وا لووتم نەماوە ،
 بە هەر پەنگ . بەلام لەپىناوى شتىکدا لىم ون نەبووە . لە خۆپایى و هەر
 لەخۆیەووە نەماوە . ئەمە هەر ناشى و ناكرى ! ئەمەى لە دلى خۆیدا گوت و
 بە دەم بپەردنەووە لەسەر قسەکانى لە دلى خۆیدا پۆیى . نە ، نەخىر ،

لووت

نابی ، پاست نی یه • زهحه ته لووت ون بیی • زور دووره • به هیچ جور تک لهوانه نی یه وایی • پهنگ بیی خه و بیی یا هر به خه یال وایرانم • دوور نی یه به پیکهوت بهه له لهجاییی ئاو قود کام خواردیتته وه ، نه وهی پاش پش تاشین له دهم و چاومی دهم • یفانی که نه یخوارد وه ته وه ، خوم فتم کرد وه •

میجر بونه وهی به پاستی بزانی سهرخوش نی یه ، به قایم نقورچینکی له خوی گرت ، به جورئی له تاو تازار قیزاندی • ثم تازاره به ته وای گومانی په واند وه و تیی گه یاند که و سهرخوش نی یه • هیدی هیدی له ئاوینه که نزیک بو وه و له پیشدا چروچاوی گرژ کرد به لکو ئه مه خواجه لووته که ی له جیی خویه وه سهره لدا ، به لام هر دهم به جیی به په له پاشه و پاش گه پرایه وه و گوتی :

– ئای که شیوه کی ناحهزه !

پاسته که یی ئه مه شتیکی وانه بوو سهری لی دهرجی • قوچه به که بکه ویی یان که وچکیکی زیو یان سه عاتیک یان هر شتیکی تری لهم جهشنه ون بیی ، هیچ عاجباتی نی یه • به لام لووت ون بیی و ، لووتی کییش ؟ هیی میجر کوفالیوف و ، له کویش ؟ له مالی تایه تیی خودی خویدا ، ئه مه هر به جارئی سهره و سهره ! میجر کوفالیوف هه موو بیر خوی به ته وای خستوه کارو هه موو سهریکی مه سه له که یی لیک دابوه وه و گه یشتوه شتی که له هر شتیکی تر له پاستی یه وه نزیکتر بیی • شته کهش ئه وه بوو که ئه بیی خه تاباری ئه م کاره خاتوو پودتوچینای ژنه ئه فسر بیی که و اهزی ده کرد کوفالیوف کچه که یی بخوازی و ئه میش اهزی لی بوو دلداریی له گه ل بکاو له گه لی پابویری ، به لام ده ترسا مه سه له که به یه کجاری بپرته وه • کاتیکیش خاتوو پودتوچینا پاسته و پاست بیی پراگه یاند که ئاره زوو ده کات کچه که یی لی ماره بپرئی ، ئه و به دهم

ن . ف . مۆمۈل

تاریف کردن و به شان و بالدا هه‌لدانی کچه‌که‌وه کشایه‌وه و گوتی : من هیشتا لاوم و پویسته یینچ سالتک خزمهت بکه‌م ، ته‌مه‌نم بیی به چلو دوو سالی خشت . جا بویه خاتوو پۆدتۆچینای ژنه ئه‌فسه‌ر بۆئه‌وه‌ی تۆله‌ی لی بستیته‌وه و بریاری داوه که‌تینکی پی بکا ناشیرینی بکا ، هاتوه هه‌ندی پیریزنی جادوو‌گه‌ری به‌کری گرتووه ، ئه‌گینا به هیچ چه‌شتیک به‌خه‌یالی که‌سدا نایه‌ت لووت بقرتی . خۆ که‌س نه‌هاتوه‌ته ژووره‌که‌ی بۆ لای و ، ئیقان یا‌کۆفلیقیجی سه‌رتاشیش پۆزی چوارشه‌مموو پیشی بۆ چاک‌کردو به‌دریزایی ئه‌و پۆزه و ته‌نانه‌ت پۆزی یینچ‌شه‌مموویش لووتی ساغو سه‌لیم بوو . کۆفالیۆف ئه‌مه‌ی باش له‌بیربوو و باشی ئاگا لی بوو . زیاد له‌وه هه‌ستی به‌هیچ ئازاریکیش نه‌کردووه . بی‌گومان ئه‌گه‌ر برینداریش بوایه‌ وا زوو چاک نه‌ده‌بوه‌وه‌ وا خیرا شوینه‌که‌ی وه‌ک شلکینه‌ پان و ساف و لووس هه‌ئه‌ده‌گه‌را . له‌میشکی خۆیدا که‌وته پلان‌دانان و لیکه‌ی دایه‌وه ئاخۆ خاتوو پۆدتۆچینای ژنه ئه‌فسه‌ر به‌ره‌سمی پاکیشی بۆ دادگا یاخود باشر وایه‌ خۆی بجینه‌ ماله‌وه بۆ لای و قسه‌ی له‌گه‌ل بکا ؟ له‌وکاته‌دا پووناکی‌یه‌ک له‌ درزه‌کانی ده‌رگا‌که‌وه شه‌وقی دایه‌ ژووره‌وه‌ و ئه‌وه‌ی پی‌پا‌گه‌یاند که‌ ئیقان له‌ دالانی ماله‌که‌دا مۆمی داگیرساند . ئه‌و پووناکی‌یه‌ لیکدانه‌وه‌که‌ی پی بری و زۆری نه‌برد ئیقان خۆشی به‌یدا‌بوو و مۆمه‌که‌ی هیناو ژووره‌که‌ی هه‌موو پووناک کرده‌وه . به‌که‌م جووله‌ی کۆفالیۆف ئه‌وه‌بوو به‌لاماری ده‌سته‌سپه‌که‌ی داو ئه‌و شوینه‌ی پی داپۆشی که‌ تا دوینی هیشتا لووتی پیوه‌بوو ، بۆئه‌وه‌ی خزمه‌تکاری نه‌فام به‌و سه‌یرو سه‌مه‌ره‌یی‌یه‌وه ئاغای نه‌بینی .

ئیقان فریا نه‌که‌وت بجینه‌وه کولانه‌که‌ی خۆی که‌ له‌ دالانه‌که‌وه ده‌نگی کابرایه‌کی نه‌ناسیای که‌وته به‌رگوتی ، ده‌پرسی :

ن . ف . مۆمۈل

چاوم كزەو ئەگەر جەنابت لە بەردەمەدا بوەستى تەنیا دەم و چاوت دەپنەم و
لووت و پرېشت هېچ بەدى ناكەم . خەسوشم ، واتە داىكى زەكەم ، ھەروەھا
هېچ نابىنى .

كۆفالىۋۇف لەخۆشى ياندا ئاگاي لە هېچ نەمايو . ھاوارى كرد :

- كوا ؟ لەكوئىيە ؟ ھەر ئىستا بە پاكردن ئەچم

- خەمت نەبى . . . دەمزاني پيوست پىتەنى ، بۆيە لەگەل خۆم ھىناوہ .
زۆر سەيرە كە بەشداری سەرەكەى ئەم مەسەلەيە ئەو سەرتاشە ساختەچىيەيە
كە ئىستا لە شەقامى قۇزىنىستىكى لە زوورى گرتەخانەدايە . من لەمىزبوو
گومانى سەرخۆشى و جەردەيم لى دەكرد . سەرەپاي ئەوئەش سى پۆژ
لەسەريەك ھەموو پۆژى پۆژى قۆپچەي لە دووكانىك دزى . لووتەكەتان
پىشان چۆن بوو ھەروا ماوہ .

كابرانى پۆلىس ئەمەي گوت و دەستى كرد بە گىرفانيدا لووتەي لى
دەرھىنا ، پىچرابوو لە پارچەيەك كاغەزەوہ .

كۆفالىۋۇف ھاوارى كرد : خۆ ئەو خۆيەتى ! پەپو پاسەت
خۆيەتى ! ئەنجا پرووى كردە پۆلىسەكەو بىي گوت : دەبى ئەمىرۆ پيالەيەك چام
لە ئەل بخۆيتەوہ .

- بە شانازىيەكى گەورەي دەزانم بۆ خۆم ، بەلام بە هېچ كلۆجى بۆم
ناكرى . دەبى لىرەو بەچم سەرى لە ماله پىر لە ھەچ ولوورەكەم بەم . گرانى
ھەموو جۆرە كەل و پەل و خواردەمەنىيەكى گرتەتەوہ . لە مالهوہ ، من ،
خەسووم ، واتە داىكى زەكەم و ، جەند سەر مندال بەخىو دەكەم . كوپە

لووت

گه وره كه م زور زيره كه و هيوای گه وره ی لی ده کری ، به لام دهستم کورتو
بو به روه رده کردن و پی گه یاندنی هیچ شك ناهم •

کوفالیوف حالی بوو کابرای پولیس مه بهستی چی به دهستی برد بانقه نه وتیکی
سووری له سر میزه که هه لگرت و خسته ناو دهستی • پولیس که بوی
چه می به وه و پیزو سوپاسیکی زوری یشکesh کردو مالاوایی لی کردو چوه
ده روه • هه ره ده دقیقه دهنگی له شه قامه که وه بهر گویی کوفالیوف
که وت ، پولیس که بوو شه قازلله به کی له ناودمی کابرایه کی نه قام سره واند که
به عه ره بانه که به وه چوه بووه ناو باخچه به کی قه راغ شه قامه وه •

ده رجوی قوتابخانه ی فرمانبه ران دوی پویشتی پولیس که چهنده
ده قه به که وپ بوو • نه و خوشی به چاوه پروان نه کراوه وا وپی کردبوو • پاشان
ورده ورده هاته وه هوشی خوی و که وته نه وه ی هه ست به شت بکاو شت بینج •
دهستی برد به ئاسته م لووته دوزراوه وه که ی هه لگرت و له سر هه ردوو له پی
دهستی دایناو جارنکی تر به وردی تپی روانی و گوتی :

– خویه نی • راست و په وان نه وه • نه و هوش زیبه که به به لای چه به وه
که دوینی لی ده ره اتوو •

میچهر ، تۆزیک ی مابوو له خوشی یاندا بداته هاپه ی پیکه نین •

به لام شت نی به له م جیهانه دا زور بخایه نی • بویه له ده قه ی دوو هه مده
خوشی به که ی وهك خوشی ده قه ی به که م نه ما • له ده قه ی سیه مده
لاوا تر بوو • له کوتایشدا بی نه وه ی ههستی پی بکری تیکه ل به گیانی عاده بی
بوو ، وهك چۆن بلقی سه رئاو که پاش تی فسرئ دانی به ردی به یس داده بی
سه رنه نجام له ناو ئاوه که دا ده په و ته وه • کوفالیوف که وته لیکنده وه و ده رک ی کرد

ن . ف . مۆمۈل

كەوا ھېشتا مەسەلە كە نەپراۋەتەۋە . بەلئى ، لووتە دۆزراۋەتەۋە ، بەلام خە
يۈستە بخزىتەۋە جىيى خۆي و پىيەۋە جىگىر بىكرىتەۋە .

– ئەي ئەگەر نەگىرسايەۋە پىيەۋە ؟

– مېجەر كە ئەم پىرسارەي لە خۆي كرد ، پەنگى زەرد ھەلگەپرا .

بەھەستىكى پىرتسەۋە بەھەلەداۋان بەرەۋە لاي مېزە كە چوۋ . ئاۋىتەكەي
نزىك خستەۋە ، نەۋەكوۋ لووتەكەي لە جىيى خۆي خوار دانى . دەستەكانى
دەلەرزىن . لەسەرخۆ بە وردى لەسەر جىكەي زوۋي خۆيى دانا . ئۆي
لەو نەگەتەيە ! لووت بە جىيى خۆيەۋە نەۋوسايەۋە . بردى بۆ لاي دەمى ،
بە ھالاۋى ھەناسەي خۆي كەمى گەرمى كىردەۋە سەرلەنۆي بەرەۋە شۈتسە
تەختو سافو لووسەكەي نيۋان ھەردوۋ پوۋمەتى برد ، بەلام دىسانەۋە لووتە
بە ھىچ جۆرىك پىۋەي بەند نەبوۋ .

بە لووتەي گوت : دەي ، دە ياللا ، دەي ، نەفام بىجۆرەۋە جىگەكەي
خۆت . . بەلام لووتە ھەر دەتگوت پارچە دارىكى پەقۇ تەقە ، دەكەۋتە سەر
مېزەكەۋ دەنگىكىۋا سەيرى لىۋە دەھات دەتگوت تەپەدۆرە . مېجەر بەتەۋاۋى
شەلەزاۋ پەنگى ھەلبىزپكاۋ بەتسەۋە گوتى : تۆ بلىي جىيى خۆي نەگىرەۋە ؟
چەند جار لەسەر شۈتتى تايەتتى خۆي دايدەنا ، بەلام ھەموۋ جارى ھەۋلەكەي
بىئەنجام دەبوۋ .

ھاۋارى ئىفانى كردو ناردى بەدۋاۋى پىزىشكدا كە لە پىزى مالى ئەۋاندا
لە خانوۋىەكى باشۋ جواندا دەريا . پىزىشكەكە پىۋىكى بەسام بوۋ . جۈۋى
لاجانگى زەردباۋى پىكۋ پىكى پىۋەبوۋ . زىكى تەندروستى باشى ھەبوۋ .
سەينان كە لە خەۋ ھەلدەستا ھەندى سىۋى تازەي دەخوارد . دەمۋ ددانى لە

لووت

سنوور به دەر پاك پاده گرت • ههموو به یانی یهك نزیكه ی سځ چارهك سعات
ئاوی له دهمی وهرده داو به پینج جور فلچه ددانه کانی دشت • پزیشکه که ههر
نهو دهقیقه یه هات • باش نهووی لښی پرسی : ده مېکه نهو نه گبه تی یه ی به سهردا
هاتووه ، یه کسهر چه ناگهی مېچهر کوفالپوفی گرت و هه لسانده سهر پی و وا
قایم په نجه گهره ی بهو شوینه دا نا که یشان لووتی پیوه بوو ، مېچهر له تاوان
ناچار بوو هینه به هیز سهری به دوا دا بشکېسته وه ، پستی سهری دای به
دیواره که دا • پزیشکه که گوتی : تمه و نه بی شتیکی نهو تو پی و ناموزگاری
کرد که مېک له دیواره که دوور که ویته وه و داوای لی کرد له پشدا سهری به
لای راستدا لار بکاته وه و نهجا په نجه ی هتا بهو شوینه دا که جاران لووتی پیوه
بوو و « هم » یکی بو کرد • جا داوای لی کرد سهری به لای چه پشدا بخاو
« هم » یکی تریشی بو کردو ، له کوتا پشدا ، دیسان وا توند په نجه گهره ی
به شوینی لووتیدا نا ، مېچهر کوفالپوف و هك ته سپی به له سه بووی لی هات
چون که ته ماشای ددانه کانی بکری ههر سهری بهم لاو به ولادا پاده ته کیتی •
پزیشك که لم تاقی کردنه وه یه بوه وه ، سهریکی راوه شانده گوتی :

- نه خیر ، نایی • ههر وا باشره بهم شیوه یه ی تېستات بمېسته وه ، نه گینا
دوور نی یه شتیکی خراپتر پروو بدات • من ده متوانی ههر تېستا بوت بڅه موه
شوینی خوی ، به لام دلایات ده کهم که تمه زیانی زورتره بوت •

کوفالپوف گوتی : سهره ! نه ی من چون پی لووت هه لده کهم ؟ بپروا
نا کهم له مهی تېستا خراپتر بی • مه گهر شیتان به شیتانی خوی بزانی تمه
چی یه ! من چون بهم شیوه ناحه زه وه خوم پشان ی خه لك بدهم ؟ من دوست و
ناسیاوی چاکم زوره • ته نانه ت نه مړو له دوو مال بانگ کراوم بو سهر ئاهه نگ •
من له گهل زور کهس ئاشنا یه تیم هه یه ، وهك خاسوو چیتخاریوفای زنه

ن . ف . مۆمۈل

پاۋىزىيى كراۋى شارسىتانى و خاتوو پۇدتۇچىنەي ژنە باش ئەفسەر . . ھەرچەندە
لە سايەي خواۋە پاشى ئەم تاۋانەي پىۋەندەم لەگەلى نەماۋە تەنيا لە پىگەي
پۇلىسەۋە لەگەلى دەدویم . . ئەنجا بە دەنگىكى پىر لالانەۋەۋە پارانەۋەۋە گوتى :
پىۋەتەت ھەيى دوكتۇر ، ئەم چاكەيەم لەگەل بکە . تۇبلىي چارلىك نەيى .
ھەرچۇنلىك بوە بۆم پىۋە بىرەۋە ، با زۆر باشىش نەيى ، ھەر ئەۋەندە
بىگرى ، تەننەت لە ھالەتى مەترسىشدا دەتوانم بە ھىۋاشى دەستى بدەمەبەر .
لەمەۋلا دانس ناکەم نەۋەك لە جوۋلەيىكى تونددا شىتىكى لىيىت . ھەرچى
لەبارەي كرىي ھاتن و ماندوو بوۋىستانەۋەيە ، ئەۋە دلىا بن ھەرچىم ھەيە
لەم پىناۋەدا دايدەنىم و بەزىادەۋە ۋەرى دەگرن .

پزىشكەكە بە دەنگىكى نە بەرزو نە نىزم ، بەلام تىجگار دلىگىرو ناسكەۋە
گوتى : بىۋات بىيى من ھەرگىز بۆ تەماق تىمارى نەخۇش ناکەم . پارەبەرسى
لە زىان و كارى خۇمدا بە شىتىكى چەپەل دەزانم . بەلىي ، ھەقى ھاتن و فەحس
ۋەردەگرم ، بەلام ھەر بۆئەۋەي نەخۇش دلىي لىم نەيەشىۋ لىم زویر نەيى .
بىي گومان دەمتوانى لووت بلىكىنمەۋە بە جىي خۆيەۋە ، بەلام ئەگەر بىۋا بە
قەم ناكەي ئەۋا بە شەرەفى خۆم سۆندەت بۆ دەخۆم كە جىگىر كرىدەۋەي
زۆر لە بارى ئىستاي خراپىر دەيى . بە قەيى من بکە . زوو زوو بە ئاۋى
سارد بىشۆۋ بىۋات بىي بىلۋوتىش تەندروسىت ھەروا تەۋاۋ دەيى ، ۋەك
چۇن ئەگەر لووتىشت ھەبۋايە . ھەرچى لووتەكەشتە ، ئەۋا من ئامۇزگارىتە
دەكەم بىخەرە قابىكى شوۋىشەي پىر لە ئىسپرتۋەۋە زۆر باشىشە ئەگەر دوو
كەۋچكە چىشت قۇدكاي تىزو كەمى سرکەي گەرم كراۋەشى بکەي بەسەردا .
ئەۋسا دەتوانى بە پارەيەكى باش بىفرۆشى . تەننەت ئەگەر زۆر گران داۋا
نەكەي خۆشىم ئامادەم لىت بىكرىم .

لووت

مېچەر كۆفالىۋۇف بە دىلشكاۋى يەكەۋە گوتى : نەخەير ، نەخەير ! بە
ھىچ نىرخىك نايىرۇشم ! لەناۋىچى لەۋە چاكىرە .

بىزىشكەكە دانەۋى يەۋە گوتى : لىم بىۋورە ! من ويستم قازانجىت بى
بگەيەنم . چار چى يە ؟ تۆ بە چاۋى خۆت بىنىت چەند خۆم پتوۋە ماندوۋ
كردى . ئەمەي گوت بە ويقارو نەزاكەت كەۋە چوۋە دەۋە . كۆفالىۋۇف
لەبەر خەستىي خەم سەرلى شىۋاۋى تەننەت شىۋەي دەم وچاۋى بىزىشكەكەشى
بەدى نە كرد ، تەنيا سەر قۆلە خاۋىنە ۋەك بەفر سىيە كانى كراسەكەيى بىنى لە
قۇلى پەشى چاكەتەكەيەۋە ھاتىۋونەدەر .

پۇژى دوايى بىرىارى دا بەرلەۋەي شكات لە خاتوۋ پۇدۇچىناي ژنە باش
ئەفسەر بىكات ، نامەيەكى بۇ بنووسىۋ بزانى ئاخۇ پازى دەيى بى ھەرا ھەراۋ
پەنابردنە بەر دادگا ئەۋەي پتويستە بىۋى بگەپتتەۋە . بابەتى نامەكە
بەم شىۋەيە بوو :

خانمى بەپىز ،

ئەلىكساندرا گرىگورىيىنا !

ھەرچەند دەكەم دەكۆشم لە كارى سەيرى جەنابت سەردەرناكەم .
دلىابە كەۋا تۆ بەۋ خراپەكارى يەت لەگەل من ، ھىچ نابەيتەۋە ، تۇسقالىك
ناچارم ناكەي كچەكەت بخوازم . بىروا بگە ئەۋ پرووداۋەي لە لووتىم قەۋمارە
ھەموۋىم بەتەۋاۋى لى ئاشكرايەۋ چاك دەزانم لەم كارەدا سەبەبكارى سەرەكى
ھەر تۆۋى لە تۆ بەۋلاۋە كەسى تر نى يە . لە جىي خۆ ھەلگەنرانى لەپىرى
لووتىم خۆگۆپىنى جارىك لە شىۋەي فەرمانبەرلىك و ، دواجار
لە شىۋەي عادەتسىي خۆيىدا ، ديارە لەۋە بەدەر نى يە كە

ن . ف . مۆمۈل

لەئەنجامى سىجرو جادوويەكەوۈ بىي يا خۆت لىت كىردىم يا ئەوانەي لەم كارە
پىرۈزەدا لەگەلت خەرىكن . من بەش بەحالى خۆم بە ئەركى سەرشانى خۆمى
دادەنىم لەوۈ ئاگادارت كەم كەوا ئەگەر ئەو لووتەي ناوم ھىتا ، ھەر ئەمپۇ بە
جىي خۆيەوۈ نەگىرسىتەوۈ ، ئەوا من ناچارى داکۆكى كردن لە خۆم دەبىم و
بەنا دەبەمە بەر قانۋون پارىز گارىم لى بكا .

لەگەل ئەوبەپرى پىزو سلاوم .

بەندەي گۆي پايەلتان :

بلا تون كوفالېوف

جەنابى بەپىز

بلا تون كووزمىچ !

نامەكەت ئىجگار سەرسامى كردم . بىيىچ وبەنا بىي لەوۈ دەنىم
كە بە ھىچ جۆرى چاۋەپروانىي ئەوۈم لىي نەدە كردى لە ناھەق
ھىتە بىي ئىنسا فەنە سەرزەنشتم بىكى . من ئاگادارت دەكەم كەوا
ئەو فەرمانبەرەي تۆ ناوت ھىتاۋە نە بە خۆگۆپىۋى و نە بە
شېۋەي تەبىئىي ، ھەرگىز لە مالى مندا مېۋاندارىي نەكراۋە . بەلىي پاستە فېلىپ
ئىفانوۋىچ پۇتانچىكۆف ھاتوۋە تە مائىم ، بەلام لەگەل ئەوۈش كە پاستو پەۋاز
خۋازبىئىي كچەكەمى لىي كردم ، ھەرچەند كاپرايەكى پەۋشت باش و زانايەكى
مەزىشە ، گەتم نەدايەو ھىچ ھىۋايەكەم نەخستە دلى . تۆ ناۋى لووتىشت
ھىتاۋە . ئەگەر مەبەست ئەوۈ بىي وىستىيىم لووت بشكىيىم ، واتە كچەكەمەت
نەدەمى ، ئەوۈ بەلامەۋە سەيرە شتىۋا بلىيى ، چونكە ۋەك خۆت دەزانى
بەپىچەۋانەۋە من پايەكى كەم بوۋە ھەمىشە لايەنگىرى ئەوۈ بوۈم بىيىشە

لووت

هاوسەرى كچەكەم • ئەگەر ئېستاش بە شىۋەيەكى قانۇنى كچەكەم مازە
بەكى ، من ھەر ئېستا ئامادەم بلىم باشەو پەزامەندو دلىيات بەكەم ، چونكە ئەمە
ھەمىشە ئەۋەپى ئاۋاتو ئارەزوۋى ھەرە بەكولۇ بەجۋشى ژيانم بوۋەو ، ھەر
بەۋەياشەۋە ھەمىشە ئامادەى بەجى ھىتائى ھەر فەرەۋودەيەكى جەنابتانم •

ئەلىكساندرا پۇتۇچىنا

كۇۋالىۋف كە ۋەلامەكەى پۇتۇچىناى خوتىندەۋە ، گوتى : نەخەير !
بى گومان ئەۋ ھىچ تاۋانى نىيە • بىرواناكەم ھىچ گوناھىكى ھەيى ! كەسى
تاۋانى ئەم گوناھەى كردىي ھەرگىز نامەى ۋا ۋاقۇۋلانىەى پى نانوۋسىرى •
دەرچوۋى قوتابخانەى فەرمانبەران خۇى زۇر چاك ئەمەى دەزانى ، چونكە كە
لە ناۋچەى قەۋاز بوۋ گەلى جار نىررابوۋ بەملاۋ بەۋولادا بۇ كۇلىنەۋە •
سەرەنجام دەستەكانى بەردايەۋەو لەبەرخۇيەۋە گوتى : ئەمە چۇن پوۋىدا ؟
بە بىرپارى كىي ئەم سەرگوزەشتەيە قەۋما ؟ مەگەر تەنيا شەيتان سەرى لەمە
دەربىچى !

لەم ماۋەيەدا دەنگوباسى ئەم پوۋداۋە سەيرو سەمەرەيە بە ھەموۋلايەكى
پايتەختدا بىلاۋبوۋەۋەو ، ۋەك باۋىشە گەلىكىشى خرايە سەر • ئەۋ سەردەمە
بىرو خەيالى خەلك ھەموۋلاى شتى سەمەرەۋ ناعادەتى بوۋ • ھەر ماۋەيەكى
كەم لەۋەپىش خوۋيان دابوۋە تاقي كردنەۋەى نواندىنى مىگناتىزى • باسى سىجرو
جادوۋى ھەلپەپىنى كورسىيش لە شەقامى كۇنيۋوشىتاي ھىشتا ھەر نوئى بوۋ !
بۇيە ھىچ سەير نەبوۋ خەلك بلىن گوايە لووتى كۇۋالىۋفى دەرچوۋى
قوتابخانەى فەرمانبەران سەعات سىي پىك بە شەقامى نىفسكىدا ياسە دەكاۋ ،
ھەموۋ پۇژى خەلكىكى زۇرى بىئىش وكار بۇ سەير كردن خىبىنەۋە • ھەر

ن . ف . مۆمۈل

ئەۋەندە يەككى گوتىۋىيە لووتە لە كۆڭساي (يۈنكىر) ، ئىتر دەسبەجى قەرمە باغى و پالەپەستۆيەك لە دەۋرۋەرى ئەو كۆڭايە پەيدا بوۋىۋو ناچار پۇلىس ھاتىۋو بىلەۋەيان پى بىكا . كاپرايەكى قۇرخكارى سەرو سىما ماقوۋل و لاجانگ پان و درىزىش كە لە بەردەرگاي شانۆكەي تەنىشت ئەو كۆڭايەۋە كىك و چۆرەك و شىۋاي دەفرۆشت ، ھەندى قەنەفەي دار حەيزەرانى جوانى لاي خۇيەۋە پىز كىرد ، بە ھەشتا كۆيىك پىي ئەۋانەي دەدا كە تىنۋى دىتى لووتە بوون ، لەسەريان دانيشن . كۆلۈتلىكى پايلەندى سۇپاش سەينى زوۋ لە مال چوۋە دەروە بو دىتى ئەو بەزمەۋ بە ھەزار مەينەت و دەردى سەرى توانى دې بە قەرمە باغىيە كە بداۋ بىچىتە پىشەۋە ، بەلام لە بەختى پەشى ئەۋدا لە پەنجەرى كۆڭاكەۋە لەباتى لووتە بلووزىكى خورى و ۋىنەي كىچىكى بەرچاۋ كەوت گۆرەۋىيەكەي ھەلدە كىشا . كوپىكى ھەرزە كارىش بە بە پىشىكى تەنك و يەخەيەكى والەۋە لەبنەۋە چاۋى پىپوۋە كچەكە . . ئەو ۋىنەيە دە سال پىر بوۋ بەۋ شوئەۋە ھەلۋاسراۋو . كۆلۈتلىكە بە پىي خۇيدا گەپرايەۋە بە توۋرەيىيەۋە گوتى : « چۆن دەپى ئەم خەلكە بەم چۆرە بەم قەسە قۇرۇ درۆۋ دەلەسە بى ماناۋ ناپاستانە بوۋروۋىزىرپىن ؟ » .

دوايى دەنگ بىلەۋ بوۋەۋە كەۋا لووتى مېجەر كۆۋالىۋف لە شەقامى نېقىسكى نا ، بەلكو لە باخى تافرىچىسكى پىاسە دەكاۋ لەمىژە ھەموۋ پۇز دەچى بۇ ئەۋىۋ ، كاتى كە خوسرەۋ مىرزا ھىشتا لەۋى دەژيا ، زۆر بەم يارىيە سەيرەي سىروشت سەرسام بوۋە . ھەندى لە قوتابىيانى ئەكادىمىي نەشتەركارىش چوون بۇ ئەۋىۋ بۇ سەير . ئافرەتلىكى ناۋدارو ئاغرىش بە نامەيەكى تايەتەي داۋاي لە چاۋدېرى كەرانى باخەكە كىرد كە ئەو گىلان لەبەرە سەيرە پىشانى مەندالەكانى بداۋ ، ئەگەر دەشكىرئ پەندو ئامۇزگارى و

لووت

ليكدانه وەشى لە گەل بى بۆيان •

هەموو ئەوانەى لە ئاھەنگەکانى گەورەمالاندا بەشدار دەبوون و حەزبان
لە خستە بېگەنى زان و نوکە بۆ گێرپانەوانەیان هەبوو ، بەم پروداوانە ئىجگار
زۆر کەيفخۆش بوون ، چونکە بازاڤى نوکە لەو پۆزانەدا کز بوو و نوکە
بەدەستەو نەما بوو دەماودەمى بکەن • بەشتىکى کەمىش لە کەسانى ماقوول و
نيازپاک ئىجگار ناپەحەت بوون • گەورەپاويلک بە دليکى ناپەحەتەو دەيگوت :
من تى ناگەم چۆن لەم سەدەى زانست و بىرى پروونەى ئىستادا درۆ دەلەسەى
بى مانایى و بلام دەبێتەو ، سەرسام بەوێ چۆن دەولەت گويى بەمە نادات ؟
ئەو گەورەپاوه وەك ديار بوو لەوجۆره گەورەپاوانە بوو حەزبان دەکرد
دەولەت خۆى لە هەموو شتى هەلقورتيى ، تەنەت لە کيشەى پۆزانەنيان
لە گەل ژنەکانيان • پاش ئەمە ، ئيتى ليرەو دەسانەو سەرلەنوئى مەسەلە کە
تەمومز دايدە گريتهو ، دوايى چى دەقەومئى چۆن دەبى ، بەتەواوئى ئاشکرا
نى يە ••

- ۳ -

زۆر شتى هېچ و پوچ لە دنيا دا پروودەدا • جارى واهەيه شتى ئەوتۆ
دەقەومئى بە هېچ کلۆجى لە پاستى يەو نزيك نى يە • بۆنموونە ئەو بوو
لووتە کە خۆى کردبوو بە پاويژيى کراوى شارستانى و شوئى خۆى
جى هيشبوو و بە شاردە دەهات و دەچوو و خەلکى زۆرى وروژاندبوو ،
لەپى وەك هېچ پرووى نەدایى سەرلەنوئى چوو و جى خۆى و لە شوئى خۆيدا
لەنيوان هەردوو پروومەتى ميجەر کۆفاليوفدا سەرى هەلدايەو • ئەمە لە
حەوتى نيساندا پرووى دا • ئەو بوو کۆفاليوف سەينى ئەو پۆزه لە خەو

- ۴۳ -

ن . ف . مۆمۈل

خەبەرى بوۋەو بە پۈكەوت تەماشای ئاۋىنەى کرد ، ىنىى لوتىى لە جىىى
خۇيدايە . دەستى بۇ برد ، دەىنى پاستە لوتىەنى ! « ئەھا ! » يەكى بۇ کرد .
لە خۇشىيان تۆزىكى مابوو بە ىتى بەنى دەست کا بە ەلەپىن و ەلخستەو .
بەلام خۇ بە زووردا کردنى ئىقان لىى تىک دا . فەرموى خىرا مەسىنەو لە گەنى
بۇ بىن دەم و چاۋى بشوا . دەم و چاۋى شت و جارىكى تر تەماشای ئاۋىنەى
کرد : ئەمجارىش لوتەى ىنى ! دەم و چاۋى بە خاۋلى سىرى و سەىرىكى تىرى
ئاۋىنەكەى کردو دىسانەو چاۋى بە لوتە کەوتەو .

– ئىقان ! سەىرکە . وازانم زىپکەىەك لەسەر لوتم دەرەاتوو .
کۆفالىۋف ئەمەى گوت و ىرى کردەو : « نەگەتى ئەو ە ئىستا ئىقان بلىى
گەرەم نەك ەر زىپکەى لىى نەاتوو ، بەلکو لوت ەر ىۋە نى ە ، »
بەلام ئىقان گوتى :

– ەىچ . . ەىچ جۆرە زىپکەىەكى لىى دەرەاتوو . لوت پاك و
بىى گەرە .

– لىدە . . تالانى شەىتانت لىى دا ! مېجەر ئەمەى بە خۇى گوت و بلىىكى
تەقاند . ئا لەو کاتەدا ئىقان ياکۆفلىقىچى سەرتاش لە دەرگاگەو سەىرىكى .
کرد ، بەلام بەترسەو وەك پشىلەىەك کە ەر ئىستا لەسەر پفاندنى پارچە
گۆشتىك تىروپىيان کوتابى .

کۆفالىۋف ەر لە دوورەو ھاۋارى لىى کرد : پىشەكى بلىى . . دەست
پاکە ؟ .

– پاکە .

– درۆ دەکەى !

لووت

– گه ورمه ! به خوا قه سه م ، پاكه .

– باشه ، به لام ، ها ، ئاگات له خۆت بئ .

كۆفاليۆف دانېشت . ئېقان ياكۆفليقيچيش خاويلې به سهر سنگ و شانيدا داو له چاوتروو كانديتكدا به فلجه سابووني له وجه شنه ي له جه زني له دايك بووني بازركاناندا بۆيانى به كاردين ، له پيشى و به شىكى پروومه تى هه لسوو .

ئېقان ياكۆفليقيچ ته ماشايه كى لووتى كۆفاليۆفى كردو له دلى خۆيدا : گوتى : چاوت لى به ! جا سهرى بۆ لاي ته ولاى بردو له لاوه سهرىكى كردو له به رخۆيه وه گوتى : خۆيه تى ! سهره . ئه مه له كوئوه پهيدا بووه ؟ ماوه به كى زۆر ههر سهرى كرد . ئاخري زۆر به نهرمى و له سهرخۆ دوو په نجه ي خۆى هه لپرى بۆئدوى به ئاسته م سهرى لووته ي پئ بگرئ . عاده تى ياكۆفليقيچ له پيش تاشيندا وابوو .

كۆفاليۆف قيزاندى : نه .. نه .. نه .. نه .. نه .. وريابه !

ئېقان ياكۆفليقيچ خيرا ده ستى داگرته خواره وه . به جۆرى شله زاو شهرم گرتى هه رگيز شله زان و شهرمه زاريى واى به خۆيه وه نه ديوو . ئاخري وا له سهرخۆ ده ستى كرد به تاشينى ژېرپيشى كۆفاليۆف وه ك بلى به گۆيزان ختووكه ي دىدا . هه رچه نده بئ ده ست گرتن به ئه ندامى بۆن كرديسه وه زۆر زه حمه ت بوو ژېر پيشى بۆ بتاشى ، له گه ل ئه وه شدا هه رچۆنئ بوو به هۆى په نجه گه وريه وه كه دينا به پروومه ت و جه ناكه يسه وه ، توانى له و كۆسپه گه وريه پرزگار بئ و له تاشينى پيشى بيته وه .

كه ئه مه هه مووى بپايه وه ، كۆفاليۆف ده س به جئ به په له خۆى گۆپى و عه ره بانه يه كى گرت و پاسته و پاست چوو بۆ دوو كانىكى شيرينى فروشى . هه ر

که بئی نایه ناو ده رگاکهوه هاواری له شاگردی دوو کانه که کرد که هیشنا
 لیشی دوور بوو : « ئا کوپه فنجانی کاکاو ! » و خۆی به رهو لای ئاوینه کهوه
 چوو ، سهیریکی کرد ، بینی لووتی له جیی خۆیه تی • به دلیکی شادهوه
 گه پرایه دواوه به شیویه کی گاته پی که زانه به قنگی چاو پوانی به دوو نهفسه
 دانیشبوون و یه کیکیان لووتی هه هیده دوگهی کراسیک ده بوو • که له وی
 هه لسا چوو بو ئه و دائیره به که هه ولکی زۆری تیدا دابوو بیکه نه جیگری
 شاردارو ، نه گهر هه نه بوو بیکه نه چاودیر له به پیوه به ریتی به کدا • له
 زووری پیشوازی دائیره کهدا به لاچاوئیک سهیری ئاوینه ی کرد ، بینی له
 سایه ی خواوه لووتی له جیی خۆیدا به ! له ویشه وه چوو بو لای هاوپی به کی
 له قوتابخانه ی فه رمانبه ران ده رچووی ، یاخود هاوپی به کی میجهری که
 کابرایه کی زۆر قۆشمه و گاته چی بوو و گه لی جار له وه لای گاته پی کردنو
 زۆر له سه ر شت پۆشتیدا پی ده گوت : « من زۆر باشت ده ناسم ، هه ی دپک ! » •
 به پیگاوه بیری له وه ده کرده وه : « میجهر که بینی ئه گهر له بهر پیکه نین
 شه قی نه برد ، ئه وه نیشانه به کی پاستی ئه وه به که لووتم له جیی خۆیدا به تی » •
 به لام میجهر هیچی سه رنج نه داو ئه میش له دلی خۆیدا گوتی : با پر وا ، ملی
 ده شکا ! هه ر له پیگادا تووشی خاتوو پۆدتۆچینای ژنه باش ئه فسه رو کچه که ی
 بوو و له به رده میاندا سه ری پیزی دانه واندو ئه وانیش به خوشی و شادی به وه
 پیشوازی یان لی کرد • به وه دا دلیا بوو که وا هیچ ناته واوی به کی تیدا نی به •
 ماوه به کی زۆر قسه ی له گه ل کردنو به ئه نقه ست قوتووی
 برنووتی به که شی ده رهتیاو هه ر جاره کونه لووتیکی ده نایه سه ری و
 هه لی ده مزی • خۆشی لی ده بردنه پیشه وه و باسی خۆی بو ده کردن •
 له بهر خۆشیه وه ده یگوت : « گه لی ژنان ، هه موتان وه ک یه ک وان ! ئه قلتان

لووت

هيندهى ئەقلى مامرىكە ! كچەكەت ناھىتىم • ئەوۈ لە مېشكى خۆت دەرگە •
بەلام ئەگەر مەسلە ھەر دلدارى و پابوردن بى ، قەيدناكا ، قايلم ! ، •

ئىتر لەوكتەوۈ مېجەر كۆفالىۋۇ ۋەك نە باي دىيىۋ نە باران ، ھەموو
پۇژى بە شەقامى ئىقسىكىدا ياسەي دەكردو دەجوو بۇ شانۋو سەرى لە ھەموو
شۈيتىك دەدا • لووتىشى لە ھەموو كاتىكى پابوردوۋ جەسپەر بە شۈيتى
خۆيەوۈ لىكاۋو ، تەنانت ھېچى ئەوتۇشى پىسۈ دەرئەدەكەوت ۋابگەيەنئ
پۇژى لە پۇژان لىي جىابوۋبوۋەو • ئىتر مېجەر كۆفالىۋۇ ھەمىشە بە پروۋيەكى
خۇش و دىلىكى گوشادەوۈ دەبىراۋ ، بەدۋاي ھەموو ئافرىتىكى شۇخ و نازداردا
دەگەپراۋ بەدەورىاندا دەخولايەوۈو بۇيان دەخەنىيەوۈ • تەنانت جارىكىشىان
لە بەردەم دوو كاتىكدا لە بازارى « گۈستىنى دقۇر » ۋەستا زىزىيەكى مەدالىي
كېرى كە كەس نازانى بۇچ كېيى ؟ چونكە خۇي ھەرگىز مەدالىي
ۋەرنەگرتىۋو •

سەيرى چ سەرگوزەشتەيەك لە بايتەختى باكوورىي ۋلاتە پانۋ
بەرىنەكى ئىمەدا پروۋىدا ! ئىستانش كە ورددەيىنەوۈ دەبىنن گەلئ شتى لە
پاستىيەوۈ دوورى تىدايە • بالەۋەش گەپىن كە شتىكى زۇر سەرسوۋپھىن و
ناتەبىيە لووتىك لە جىي خۇي بىتەوۈ لەملاۋ لەولا لە شىۋى پراۋىزپى كراۋى
شارستاندا خۇي پىشانىدا • بەلام ئەي كۆفالىۋۇ چۆن ھەستى بەوۈ نەكرد كە
نابى لە پىي پۇژنامەوۈ لەبارەي لووتىيەوۈ جاپنامە بىلاۋىكەتەوۈ ؟ من لىرەدا
مەبەستىم ئەوۈ نىيە بلىم بىلاۋكردنەوۈ جاپنامە لە پۇژنامەدا پارەي زۇرى
تىدەجى • ئەوۈ قسەي ھېچەو مىش بە ھېچ كىلۇجى لە پىزى كەساي
پارەپەرستدا نىم • بەلام كارەكە جوان نىيە ، پاست نىيە ، باش نىيە !
دىسان ھەروەھا لووت چۆن كەۋتە ناۋ كولىرەي گەرمەوۈ ، ئىقان ياكۆفلىقچ

چۆن توانى ؟... نەخىر ! من لەمە ھىچ ھالى نابم . بىيىچ و پەنا دەيلنم
تى ناگەم ! بەلام ئەوەى لە ھەمووى سەيرو سەمەرە ترەو لە ھەموو شتى ناديارتر ،
ئەو يە بنووسان چۆن دەتوانن ئەم جۆرە بابەتەنە بکەن بە کەرەستەى نووسين ؟
من بىيىلئ دەنم ئەمە بەتەواوى مەسەلە يە کە وئل تواناي ئەوەى نى يە لىي
تى بگا . . . ئا ئەمە دەق نەخەير ، من ھىچ لەمە ناگەم . يە کەم ، بىي گومان
ھىچ کەلکىكى بۆ نىشتان تىدا نى يە . دوو م . دوو م . دوو م . ھىچ سوودىكى
تىدا نى يە . . بە کورتى من نازانم ئەمە چى يە !

ھەرچۆن بىي . . لە گەل ھەموو ئەوەش کە گىرامانەو ، ھەرچەند
دە کرئ بگوترئ شتى وا پروودەداو ، شتى تریش پروودەداو ، شتى دیکەش
لەوانە يە پروودا ، تۆ بلئ ئاخىر لە کوئ شتى قۆرو نابەجئ پروونادا ؟ لە گەل
ھەموو ئەمەش ، کە لىكى دەدەينەو لە ھەموو ئەمەدا شتىكى پاستيش ھەر
دەبينەو . . کئ چى دەلئ ، با بلئ . . ھەرچۆن بوو ، لەم جۆرە
سەرگوزەشتانە ، با کەمیش پروودا ، لە جىھاندا ھەر پروودەدا .

ٲه.س.ٲوشكين

ڪريو

چارەوێکان بەسەر هەورازو لێژەکاندا تێژ تێدەپەڕن ،
 قوول ، بەفر دەشێلن ...
 ئەوە میجرابی خواپە لە لاپتووە
 بەتەنیا دیارە .

.....

لەناکاو کەپتووە بە چوار دەوردا ،
 کلوو بەفری گەورە گەورە دەهێنێ ؛
 قەلەپەش شەقەیی بالی دی ؛
 بەسەر عەرەبانەدا دەخولیتەووە
 هەموو شتێ دەنگی ماتەم دەگەیهێنێ !
 چارەوێکان بەپەلەن
 وریا دەپواننە پەشایی دوورو ،
 یالیاڵان گەژدەگەنەووە ...

« ژوو کۆفسکی »

لە کۆتایی سالی ١٨١١دا ، لە سەردەمی کە شایانی ئەوێ بە هێشتا
 لەیادمان بێ گافریل گافریلۆفیچ پ. ٠٠٠٠ ی پیاوچاک و میهرەبان لە (نیشا پادۆفۆ)ی
 مولکی خۆیدا دەژیا . گافریل گافریلۆفیچ لە سەرانسەری ناوچە کەو
 دەورووبەریدا بە خاوەن دیوێخان و دەستگوشاد ناوی دەرکردبوو ، دراوسێکانی
 بێ وچان بوو خواردن و خواردنەووە یاریی باستۆن کردن لە گەڵ ژنە کەیی لەسەر
 پێنج کۆپێک - دەهاتنە کسێ . هەندیکیش بوو ئەوێ دەهاتن تەماشای مارییا
 گافریلۆفناي کچی بکەن کە کچیکێ بالا پێکۆپیکێ کەم پەنگی حەفدە سالان
 بوو . بووکێک بوو جیازی و پارەیهکی باشی بەدەمەووە بوو و زۆر کەس

دەيانوۋىست بۇ خۇيان يان بۇ كورپيانى بخوازن .

ماريا گافرىلوۋنا بە پۇمانى فەرەنسەيى پەرورەدە درابوو و لە سەرئەنجامى ئەمەدا بە داۋى دلدارى يەوۋە بووبوو . ئەوۋى ھەلى بزاردبوو ئەفسەرىكى يەك ئەستىرەى ھەزار بوو ، بۇ پشوو ھاتبوۋە گوندەكەى خۇيان . ديارە كەوا كورپە لاۋىش بە ھەمان ئارەزوۋوۋە دەسوۋتاۋ دايك و باۋكىشى بەوۋە شادمان بوون . بەلام كە دايك و باۋكى كچەكە ھەستيان بە دل بە يەكداچوۋنى ئەو جوۋتە دلدارە كرد ، تەنەتە پرىگەى ئەوۋەشيان لە كچەكەيان قەدەغە كرد كە بىرى لى بىكەتەوۋە ، كورپەشيان لە كوۋىخاى لە كارخراۋ خراپتر ميواندارى دە كرد .

جوۋتە دلدار نامەيان بۇ يەكسر دەنوۋسى و گەلى پۇزىش بەتەنھا لە دارستانە كاژە كاندا يان لای كلىسە كۆنەكەوۋە چاۋيان بە يەك دەكەوت . لەویدا سوۋندى خۆشەۋىستى ھەمىشەيى يان بۇ يەكسر دەخواردو گلەيى و بناشتيان لە چارەنوۋس دەكردو بىرو خەيالى جۇربەجۇريان دەكردەوۋە . نامەنوۋسىن و قسە كردن بەمچەشنە [ديارە ھەر واش دەيى] گەياندىنە ئەم لىكدانەوۋە بە كە ئەگەر ئىمە نەتوانىن بى يەكسر ھەناسەبدەين ، بەلام دل پەقى و زولمى دايك و باۋك بوۋىتە كۆسپ لەپنى سەرکەوتماندا ، تۆ بلى نەشتوانىن لەمە پزگار بىن ؟ بى گومان ئەم بىرى بەختەوۋەرى پزگار بوۋنە لەپىشدا بە مىشكى لاۋەكەدا ھات ، بەلام شىۋە پۇمانىكى يانەكەى بەتەواۋى بە دلى ماريا گافرىلوۋنايش بوو .

زستان ھات و چاۋبەيەك كەوتيان نەما . بەلام نامەنوۋسىن گەشەى سەند .
فلاڧىمىر نىكولايېچ لە ھەموو نامەيەكيدا لە ماريا گافرىلوۋنا دەپارايەوۋە پازى بى بىنھىتى مارەى بىرى و ماۋەيەك دەنگ نەكەن و بىشارنەوۋە دوايى بەسەر

مکرتوه

دەست و پێی دایک و باوکیدا بکەون و ، بێ گومان قارەمانتیی هەمیشەیی و کلتۆلی دلدارانیش سەرەنجام کار هەر دەکاتە سەر دایک و باوک و ئەوسا بە دڵ لە باوەشمان دەگرن •

ماریا گافریلۆفنا تا ماوەیەکی زۆر هەر دوودل بوو ، بەلام لە کۆتاییدا ملی دا • لە پۆزی دیاری کراودا دەبوو نانی ئیوارە نەخوات و پڕواتە ژووری خۆی و وا پێشان بدا کەوا تووشی ژانەسەر بوو • کارەکەرەکی لەم پیلانەدا بەشدار بوو ، دەبوو لە دەرگای دواوە بچنە باخەکە و سواری ئەو عەرەبانەییە ببن کە بۆیان ئامادە کرابوو و لە (نینا پادۆفۆ) وە پێنج فرسەق پڕۆن تا دەگەنە گوندی (زادریئۆ) و لەوێ راستەوخۆ بۆ کلیسەو دەبوو فلادیمیر لەوێ چاوەپوانی یان بکات •

شەوێ پێش ئەوەی ماریا گافریلۆفنا ئەم هەنگاوە بێ ، تا سەینێ حەو نەچووە چاوی • شت و مەکەکانی کۆکردەو ، کەل و پەلی هەموو خستە بوخچەرە ، نامەیکە دوورو درێژی بۆ دەستە خۆشکێکی پڕهستی نووسی • نامەیکەشی بۆ دایک و باوکە نووسی ، بە جوانترین و ناسکترین وشە مالاوایی تێدا لێ کردن و ، داوای لێخوشتبوونیشی لەو تاوانە لێ کردبوون کە هێزی ئەفین پێی کردن و ، کۆتایی نامەیکە بەو هێنابووە کە بەختەووترین ساتی ژیاڵی ئەودەمە بە کە ئەوان پێی بەن بەسەر دەست و پێیاندا بکەوێ •• هەردوو نامەیکە پێچایەو و وێنەی دوو دلی سووتاوی لەسەر کردن و بەجوانی لەسەری نووسین • کەمێک بەرلەوێ شەبەقیدا چوووە سەر جێگەیکە پراکشا ، خەریکبوو خەوی لێ بکەوێ ، بەلام ئاواتی پڕمەترسیی هەر ئەو کاتە گورج خەوێکە لەبەر بردەو • وا دەهاتە پێش چاوی هەر کە سواری عەرەبانەیکە دەبێ پڕوا بۆ مارەپران ، باوکە دەست بەجێ پای دەگرێ و بەختیایی بە سزاو

بەسەر بەفرە كەدا پاي دە كېشى و فرېي دە داتە زىندانىكى تاريك و بېنى
زېرزەوى . . . بەھەلە داوان دە پوشت دلى خۆشەويستە كەى بداتەو ،
دەيىنى فلا ديمير لەسەر سەوزە گيايەك پاكشاو ، پەنگ زەرد ، خەلئانى
خۆينە ، خەريكە دەمرى و بە نووزەيە كى بەئاستەم لىي دە پارېتەو دەست و برد
بكا بۆ مارە كردنى . . شت و شىوئى ترسناك و سامناك يەك لەدواى يەك بە
بەرچاويدا دېن و دەچن . لەدوايدا ھەلستا ، كەم پەنگر لەوئى كە ھەيەو
بە ژانەسەرىكى پاستەقنەو . دايك و باوكى ھەستيان بە پەشو كاويى كچە كەيان
كرد . بە ھەستىكى ناسك و بەبايەخ پېدانەو بې وچان لىيان دە پرسى : ماشا^(۱)
چيتە؟ خۆ نەخۆش نيت؟ خەريك بوو دلى بېچرىتن . ماشا ھەوللى دا دليان بداتەو و
ھىدىيان بكا تەو و وايان پيشان بدا كە دلى خۆشە ، بەلام نەيتوانى . ئىوارە
داعا . بىر كەردنەوئى لەو كەوا ئەو پوژە دواپوژيە لە مالى خوياند!
بەسەرى دەبا ، دلى تووشى شەرمەزارى دە كرد . بەئاستەم گيانى تېدا ما بوو .
بەنھيتى مالاوايى لە ھەموان و لە ھەموو دەورەبەرى كرد .

نانى ئىوارە دانرا . مارييا دلى تووشى ئازارىكى سەخت بوو . . بە
دەنگىكى ھەنسكاوى يەو بە دايك و باوكى پراگە ياند كەوا شىوى بۆ ناكرىتەو .
خواخافىزى لى كردن ، ئەوانىش ماچيان كەردو دوعاى خىريان بۆ كرد .
ئەوئەندەى نەما بوو دەست بكا بە گريان . كاتى كە چووە ژوورە كەى خۆى ،
خۆى دا بەسەر كورسى يە كداو دايە فرمىسك ھەلپشتن . كارە كەرە كەشى
كەوتە دل دانەوئى ، بەسەرىدا دەھات و دەبھتايەو سەر خۆى . ھەموو شتى
ئامادە بوو . دەبوو پاش نوسەعات ماشا بەيە گجارى مالى باوانى ، ژوورە

(۱) بچووك كراوئى ناوى مارييايە ، بۆ خۆشەويستى - وەرگىتېر .

کریو

خنجیلانه کە ی ، ژبانی هینیی کچینی خۆی بە جی بهیلتی • لە دەرهوه به فر کریو ی دە کرد • با دە یلو و راند • دارو دیوار نالەو شە قەیان دە هات • هەموو لە هە پە شەو نیشانە ی چاوە پوانیی ماتەم دە چوون • زۆری نە برد مأل کش و مات بوو ، هەموو خەویان لێ کەوت • ماشا لە چکی لە سەریه وه پێچا ، پالتۆی گەرم و نەرمی لە بەر کرد • نقیمدانە کە ی گرت بە دە ستیه وه له ده رگای پشته وه له مأل چوو دە ره وه • کارە کەرە کەشی بە دوو بوخچه وه شوتیی کەوت • چوونە ناو باخه کە وه • کریو سووکی نە کرد • با بە ره و پروویان دە هات ، وه ک هینزی ئاسمان بی یه وئ تاوانباریککی لاو گل داته وه • بە هەزار حال خۆیان گە یانندە ئه وسەری باخه کە • لە سەر پینگاکە عەرە بانە کە چاوە پوانیان بوو • ئە سە کانی وا تە زیبون جییان بە خۆیان نە دە گرت • عەرە بانە جی یه کە ی فلادیمیر پە شەو لغاوی ئە سە کانی باش گرت • یار مە تی بە گزاده و کارە کەرە کە ی دا سەر کە ونە ناو عەرە بانە کە و بوخچه و نقیمدانە کە ی بۆ دانان • جلهوی ئە سە کانی شل کردو ئە وانیش کە و تە قپین • لێ ره دا بە گزاده دە دهینه دە ست چاره نووسی خۆی و هونەری تیریشکای عەرە بانە جی و دە گە پینه وه بۆ لای لاوی قارەمانی دلدارمان •

فلادیمیر سەر اسەری ئە و پۆژه له هات و چوودا بوو • بە یانی لای قەشە ی گوندی (زادرینۆ) بوو • بە هەزار حال توانی قایلی بکا • دوا یی چوو لە ناو ئاغا کانی دراوستی گونددا بە دوا ی شایه تدا بگه ری • یه کەم کەس کە پۆی بۆ لای (درافین) ی ئە فسەری خانە نشینی چل سالان بوو کە بە خۆشی یه وه هات بە دە مبه وه و متمانە ی دایه و ئە وه ی هتایه وه یادی کە چۆن زەمانی زوو شوپە سوارە کان ئەم جوۆرە کارەیان دە کرد • قەناعە تیشی پێ کرد کە لای ئەو قاوە ئتی بکاته وه و دلنای کرد کە وا پەیدا کردنی دوو شایه تی تر وه نە بی ئەر کیکی قورس بی • لە پاستیشدا وابوو • یه کسەر دوا ی نانی نیو پۆ (شمیت) ی

سنووركىش بە سىملى پان و پازنەى ئاسنەو و كوپى بارچاوشى گوند كە
تەمەنى شازدە سالىك دەبو و تازە چووبو و دەورەى سەربازى يەو ،
پەيدا بوون . ئەمانە ئەك ھەر پىشنىھادە كەى فلادىمىر يان قوبوول كەرد ، بەلكو
تەنانت سوتىندىشيان بۇ خوارد كە ئامادەن لە پىنگەى ئەودا ژيانان بەخت بكن .
فلادىمىر لە باووشى گرتن و بە دلخوشى يەو گەپايەو مالمەو خۆى ئامادە
بكات .

دەمىك بوو دىنا تارىك داھاتبو . فلادىمىر تىرىشكەى باو پى كراوى بە
عەرەبانە سى ئەسپى يەكەى خۆى و ھەموو تفاقىكى پىويستەو ناردبو بۇ
تىنپادۇقۇ و خۆشى بە سوارى عەرەبانە يەك ئەسپى يەكەى و پى عەرەبانە چى
بەرەو زادرىنۇ كەوتەپى و ، دەبو ماریا گافرىلوفناش دواى دوو سەعاتىت
بگاتە ئەو شوتە . شارەزای پىنگە كە بوو ، ھەموو ھەر بىست دەقىقە يەك
دوور بوو .

ھەر كە فلادىمىر لە گوند دەرجو و گەشتە پى دەشت ، پەشەبا
ھەلى كەردو بوو كپىو يەكەى ئەوتۇ چا و چا و نەپى . لە تەنھا دەقىقە يەكدا بەفر
پىنگەو قەراخ پى وەك يەك لى كەرد ، كلوو بەفرى سپىش بەجۆرى گىژى
دەخوارد ، ھىندەى تر دىناى شاردەو . زەوى و ئاسمان تىكەلى يەك بوون .
فلادىمىر لەو دەشتەدا ون بوو و ھەولدانى بۇ چوونەو سەر پى ھەموو پىوودە
بوو . ئەسپەكەى ھەرچەند مىلى دەنا ، يان خۆى دەدا بە پىنوو بەفردا يان
دەكەوتە ناو نەوالە بەفرەو . عەرەبانە كەش ھەر بەملاو بەولادا دەھات .
فلادىمىر ھەولى ھەر ئەووى دەدا پىنگە كە ون نەكات . واى دەزانى كە پىر لە
نوسەعات تىپەپىو كەچى ھىشتا نەگەشتووتە دارستانە كەى زادرىنۇ .
نرىكەى دە دەقىقەى تىرىش تىپەپى ھىشتا دارستانە كە ديار نەبوو . كپىو ھىمن

کړيوه

نه بوه وه • ناسمان پوون نه بوه وه • نه سپه که ی خه ریک بوو ماندوو بی • خوښی
نه گهر چی تا ناو قه دی له به فردا بوو ، گشت له نسی دلۆپ دلۆپ نار ه قی پیدا
ده هاته خوار •

سهره نجام بوی دهر کهوت که وا پښی هه له کردووه • وهستا • دهستی کرد
به بیر کردنه وه و لیکدانه وه • دلنیا بوو که ده بوو لای پاست بگری • به لای
پاستدا پښی گرت بهر • نه سپه که ی به هه زار حال ملی دنا • پتر له سه عاتیکي
پښ چوو تا که و ته وه سهر پښ • ده بوو ژادرینو دوور نه بی • پښی • پښی •
به لām دهشت ههر نه پرايه وه • ههر پښو و نه و آله به فر بوو • له پر عه ربه بانه که ی
هه لکه پرايه وه ، به لām خیرا هه لی ساندووه • کات به سه رده چوو ، فلا دیمیر
خه ریک بوو نیگه ران ده بوو •

دوایی له لاوه پره شایی به ک دهر کهوت • فلا دیمیر پرووی نه سپه که ی
به ره و نه وئ و ره چهر خاند • کاتی نریک که و ته وه دیتی دارستانیکه • بیری
کرده وه : خوا شوکر ! یتیر نریکه • به لای دارستانه که دا پښت ، به وهیوایه ی
یه کسهر بکه و ته سهر نه و پښگه یه ی شاره زایه تی یا خود به ده وری دارستانه که دا
بچیته سهر پښگا که • نه و کاته ژادرینو له و دیو دارستانه که وه بوو • خیرا
پښگا که ی دۆزی به وه • به ناو پره شایی دره خه پرووت و قووته کانی زستاندا
پښت • لیره دا با نه یده توانی هنری خوی بلا و بکاته وه ، پښگه تمخت و ساف
بوو • نه سپه که هنری هاته وه به به رداو فلا دیمیرش هاته وه سهر خوی •

فلا دیمیر پښی • پښی • به لām ژادرینو ههر دیار نه بوو • دارستانیش
کو تایی نه ده هات • فلا دیمیر که دیتی خوی به دارستانیکدا کردووه له وه پښ
هه رگیز نه یینیوه ، شله ژا • به جاری هیوای له بهر برا • به نه سپه که یدا کښا •
ولاخی به سته زمان دایه غار ، به لām زوری نه برد خا و بووه وه • پاش چاره که

سەئاتىڭ بەتەواۋى كەۋتە لۆقەلۇق . ھەرچەند فۇلادىمىرى كۆلۈل ھەۋلى لەگەل
دەدا دادى نەدەدا .

دەرەختە كان وردە وردە كەمدە بوۋنەۋە . فۇلادىمىر لە دارستانە كە ھاتە
دەرەۋە . زادىرېنۇ ھېشتا ديار نەبوۋ . كات نىزىكى نىۋەشەۋ بوۋ . فرمېسك بە
چاۋە كانىدا ھاتە خوار . گرىنى بەختى كرايەۋە . بەفرە كە خۇشى كىرد .
ھەۋرە كان پەۋىنەۋە . باكەش كې بوۋەۋە . تا چاۋ بىر كا دەشتى تەخت و ساف
دەكشا ، فەرشى سېپى بەسەردا پاخرايوۋ . شەۋىكى ئىجگار پوۋن بوۋ . دىتى
ۋا گۈندىكى بېچۈكى چوارمالىي لىۋە ديارە . بەرەۋ لاي ئەۋ گۈندە پىنى
گرتەبەر . لە بەردەم يەكەم كەۋىلدا بازى لە ەەرەبانەكەى دايە خوارەۋەۋ
بەرەۋ لاي پەنجەرەى كەۋىلەكە پاي كىردۈ كەۋتە لىدانى . دۋاى چەند
دەققەيەك كەبەنگىكى تەختە بەرزبوۋەۋەۋ پىرەمىردىڭ پىشى چەرمۋى
خۇى لى ھىتايە دەرەۋە :

– چىت دەۋى ؟

– زادىرېنۇ لىرەۋە دوۋرە ؟ چەند دوۋر دەپى ؟

– ھا ، ھا . . . زادىرېنۇ . . . دوۋرە يان نە ؟ دوۋر نى يە . . . دە فرسەقك
دەپى .

فۇلادىمىر ھەر كە گۈنى لە ۋەلامى كابرا بوۋ ، بە ھەردوۋ دەست داي
بە تەپلى سەرى خۇيداۋ كىپۈك بوۋ ، ۋەك يەكىك فەرمانى سىندارە بوۋ
ھەلخستى دراپى .

پىرەمىردە كە لەسەر قسەكانى خۇى پۇيى :

کرتوه

- له کوټو هاتووی ؟
- فلادیمیر گیانی تیدا نه مابوو وه لامي بداته وه ، گوتی :
- مامه پیره ! ده توانی ته سپیکم تا ژادرینو بو په یدا بکه ی ؟
- پیره میړده که وه لامي دایه وه :
- ته سپمان له کوټی بوو ؟
- باشه • ته ی پری پشانده ریک نی یه له گه لم بی ؟ چهندي بوټی ده یده منی •
- پیره میړده که دهستی کرد به دادانه وهی که به ننگه که و گوتی :
- بوه سته • کوپه که مت له گه ل ده تیرم •
- فلادیمیر چاوه پروانی کرد • ده قیقه یه کی پی نه چوو دیسان له په نجه ره که ی
- دایه وه • پریسه ده رکه و ته وه :
- جیت ده وټی ؟
- کوپه که ت بو نه هات ؟
- ټیستا دټ • پټلاوه کانی له پی ده کات •
- چی یه ؟ نه وه سه رماته ؟ وهره ژووره وه • خوت گهرم که ره وه •
- سوپاست ده که م • په له له کوپه که ت بکه •
- جیره ی ده رگا که هات • کوپه به تټلایه که وه هاته ده ری و به ره و پټشه وه
- ملی نا ، یان پټی پشان ده دا ، یان به ناو به فره که دا بو پټگا ده گه را • فلادیمیر
- لټی برسی :

— سەعات چەندە ؟

كۆپرە لاو وەلامى دايەوۈ :

زۆرى نەماوۈ شەبەقىدا •

فۇلادىمىر ئىتر وشەى لە دەم نەھاتەدەرى •

كاتى گەيشتە زادىنىڭ كەلەشپەر دەيخويندو دىنا پرووناك بووبوۈۈ •
كلىسە دەرگاي داخرا بوو • فۇلادىمىر كرىنى پىيشاندا رەكەى داو خۆى چوۈۈ
خەوشى كلىسە كە بۆ لاي قەشە بىچى • لە خەوشە غەرەبانە سى ئەسپى يەكەى
لى نەبوو • چەھەۋاللىك چاۋەپروانى بوو !

بەلام ، جارى با بگەپرىنەوۈ لاي ئاغا مىھرەبانە كانى نىئا پادۇقۇ ، بزاسىن
ئەوان لەچىدان ؟

ھىچ !

سەينى پىرە پياۋو پىرىزن لە خەو ھەستان • چوۈنە ژوۋى دىۋەخان •
گافرىل گافرىلۇۋىچ بە كلىسەۋ چاكەتى بازەوۈ ، پراسكوۋيا پىترۇفنايش
سوخمەى قۇل درىژى ناۋدار لەبەرداۋ • سەماۋەر تىخرا • گافرىل گافرىلۇۋىچ
كارەكەرەكەى نارد بزاتى مارييا گافرىلۇۋىچا چۆنە ؟ ئاخۇ شەو باش نوۋستوۈۈ
يا نە ؟ كارەكەرەكە ھاتەوۈ گونى بەگزادە شەو زۆر خراب نوۋستوۈۈ ، بەلام
ئىستا باشتىرەو خۆيشى ۋادى بۆ دىۋەخان • پاستەكەشى زۆرى پىنەچوۈ
ماريا گافرىلۇۋىچا كەردى بەزوۋورداۋ سلاۋىكى لە دايكىۋ باۋكى كەرد •

گافرىل گافرىلۇۋىچ لىپىرسى : « ماشا • ! ژانە سەرەكەت چۆنە ؟ » ماشا
ۋەلامى دايەوۈ : « بابە گيان ، چاكىرە » • پراسكوۋيا پىترۇفنايش گونى : « ماشا

کریوه

وايزانم دوى ټواره تات هه بوو ؟ ، • ماشاش وه لامي دايه وه : « دايه گيان !
لام وایي ، •

پوژ به باشي به سه رچوو ، به لام شو ماشا حالي خراب بوو • ناردیان بو
شار به دواي پزیشکدا • پزیشک دهمه و ټواره گه شته به ره وه • نه خوښه که
که وتبه و پرته کردن • تايه کی ټیجگار توندی هه بوو • نه خوښی کلؤل دوو
هفته له سه ر پوڅی گورپ لتي که وت •

له ماله وه کهس له باره ی پده دوو که وتنه که وه هيچي نه ده زانی • نامه کانی
دوى شو نوو سيوونى هه مووی سووتاند بوون • کاره که ره کهش هيچي بو کهس
نه درکاند بوو نه وهك خوی گونا هار بکړئ • قه شو ته فسه ري خانه نشين و
سنوور کيش و کورې بارچا وه شي گوندیش هه موو مهردانه بي ده نگ بوون •
تيريشکاي عه ره بانه چي يش هه رگيز هيچي زيا ده ی نه ده گوت ، ته نانه ت به
سه ر خوښی يش • بهم جوړه نه تي يه که له لايه ن نيوده رزن پيلانگير وه باريزرا ،
که چي ماري ا گافريلو فنا خوی له و پرته ی بي و چاندا ده ري پرې ، به لام قسه کانی
هينده ټکه ل و ټکه ل بوون ، ته نانه ت دايکی که هه ميشه له ته نيښته وه دانښت بوو
به هه زار حال تواني له سه ر پاکی قسه کانی ته نها ته وه نده تي بگا که وا کچه که ی
دلي به فلا ديمير نيکولاي فيجه وه يه وه لوانه يه نه خوښی يه که شي به هو ی شو
خوښه ويستی يه وه بي • دايکی پاويزی به ميرده که ی و به هه ندی له دراوسې يان
کردو سه ره نجام ټيکړا هاته سه ر شو برياره که دياره ده بي چاره نووسی ماري ا
گافريلو فنا له گه ل فلا ديمير نيکولاي فيج بي و ، هه زاری شووره یی ني يه و ، زبان
له گه ل ساماندا نا ، به لکو له گه ل مرو فدا و • لهم جوړه بابته قسانه ی په ندي
پښينان • په نابردنه بهر په ندي پښينان که لکی ټيجگار زوره ، به تايه تي

له و حالانه دا که ناتوانین بو بی تاوان ده رکردنی خویمان شتیک له خویماندا هه ئینجین .

له و بهینه دا به گزاده ورده ورده پووې کرده چاک بوونه وه . فلادیمیر ده می بوو سه ری له مالی گافریلۆفیچ نه دا بوو . نه و ترسی نه وه ی بوو به زیرایی عاده یی لی نه که ن ، که چی ناردیان به دوایدا بیت هه والی خوشی به کی چاوه پروان نه کراوی به نه ئی : هه والی قایل بوونیان به وه که که به که یانی به نه ئی ، به لام ئاغانانی نیتا پادۆفۆ له پاده به ده ر سه رسام بوون که له وه لامی بانگ کردنه که یاندا نامه به کی نیمچه شتانه یان له فلادیمیر وه وه رگرت جاپی تیدا دا بوو که وا هه رگیز پی به مالیاندا ناکات و تکای لی کرد بوون نه و کلۆله له بیر خویمان به رنه وه که وا مه رگ بووه به تاقه ئامانجی .

پاش چهند پرۆژیک زانی یان فلادیمیر چووه بو ناو سوپا . نه مه له سالی ۱۸۱۲ دا بوو .

ماوه به کی زۆر نه یانده ویرا نه هه واله بو ماشای چاک بووه وه بگپ نه وه . هه رگیز ناوی فلادیمیر یان لا نه ده برد . چهند مانگیك تیه پری ، ناوی له لیسته ی نه و قاره مانانه ی شه پری (بۆزۆدین) دا بلا بووه وه که سهخت بریندار کرابوون . ماشا که به مه ی زانی بوورایه وه . ترسیان لی نیشته له رزوتا که ی پیشووی سه ره له داته وه ، به لام له سایه ی خواوه هه ر بوورانه وه که بوو و هه چی تری به دوا دا نه هات .

خه میکی تر بوو به میوانی ماریا : گافریل گافریلۆفیچی باوکی کۆچی دواپی کردو سامتیکی زۆری له پاش به جی ما . به لام میرانی زۆر خه مو به زاره ی نه په وانه وه . هه موو بیرو هۆشی لای براسکۆفا پترۆفنا ی دایکی

کرتیوه

بوو • دلی بۆ ئهو دهسووتا • سویندی خوارد ههگیز لئی جیانهیتسهو •
ههردوکیان پادۆقوی جیی یادگاری غههگینان بهجی هیشتهو چوون له
گوندی ***** بژین •

ژنخواز لهویش دهووخولی بووکی نازدارو سامانداریان دا ، بهلام ئهو
دلی به کەس نه داو کەسی به هیوا نه کرد • دایکی ناوه ناوه به سه ریدا ده هات
که هاوسه ریک بۆ خۆی هه لیزیری ، به لام ماریا گافریلۆفنا هه ر سه ری
پاده وه شاندهو بیری ده کردهو • فلادیمیر به سه ر دنیاوه نه ماوه • ئهو به ر له
هاته مهیدانی فهره نساییه کان ، له مۆسکۆ کۆچی دوایی کردوو • یادی
فلادیمیر لای ماشا پرۆز بوو • به لای که مه وه هه موو ئهو شتانهی پاراستبوو
که بۆ یاد کردنه وهی دهشیان : کتیه کانی و ئهو ویتانهی کیشابوونی و نۆتهو
شیرو نامه کانی • دراوستیکان که به م مه سه له یان زانی له دل له دل نه دانی زۆر
سه رسام بوون • هه ر چاوه چاوی ئهو قاره مانه یان بوو که دئی و دوایی به خه می
خهستی دلی ئه م گه وه کچه دینی •

سه ر نه جام شه پ به سه ر که و ته وه برایه وه • تیه کانه مان له هه نده ران
گه پانه وه • گه ل به هه له داوان به پیریانه وه چوو • مۆسیقا گۆرانیی سه ر که وتن
(۱) ؟ ViVe Henri Ouatre و جۆره ها مۆسیقای دانس و گۆرانیی لی دا •
ئهو ئه فسه رانهی به گه نجی چوو بوون بۆ شه پ ئیستا که گه پانه ته وه و بوونه ته
پیاوی به سالد اچوو • سه ربازه کانیش به خۆشی و شادی یه وه له گه ل یه که ده دوان •
وشه ی ئه له مانی و فهره نسی یان له قسه کانیاندا به کار ده هیتا • کاته که له وانه نه بوو

(۱) بژی هنری چواره م !

لەبىر بېچىتەۋە . كاتى شانازى و سەربەرزى بوو . ئاى كە دە گوترا « نىشتمان ! »
دلى رووس چۆن توند لىي دەدا ! بە چەشەنە يەك دلى يەك ھەستمان بۆ
سەربەرزى گەل و خۆشەۋىستىي ولات كىردى بوو بە يەك ! ئاى بۆ ئەو سەردەمە
چە سەردەمىك بوو !

ئافرىتى پووس ئەۋدەمە بىي وئىنە بوون . ساردى يە عادەتى يەكەيان
نەمابوو . كاتى كە چاۋيان بە سەربازە سەركە وتوۋە كان دەكەوت كە ھاۋارىيان
دە كرد : ھوپرا ! « و كاسكىتە كانيان ھەلدەدا بە عاسمانا ، شادمانى يان شادمانى يەكى
پاستەقىنە بوو .

كىي لە ئەفسەرە كانى ئەو سەردەمە بىي لەۋە نائى كە ئافرىتى پووس ،
بەش بەھالى ئەو ، باشتىرىن و گرانبەھاتىرىن خەلات بوو !

لەم كاتە پىر خۆشى و شادمانى يەدا مارييا گافرىلوفنا لەگەل دايكى دەزىا لە
گوندى و ئەۋەي بە چاۋى خۆى نەدى چۆن ھەردوو پايتەخت جەزنى
گەپانەۋەي سوپايان دەگىپرا ، بەلام خۆشى ھەموان پەنگە لە گوندو لادىكاندا
پىرو بەجۆشتر بوۋىي . پەيدا بوۋنى ئەفسەر لەو جۆرە شوتانەدا بۆ خەلگە كە
دەبوو بە جەزىن و شادى يەكى تەۋا ، بەلام بۆ پياۋانى دلدار خراب بوو .

بىشتىر گوتمان ھەرچەندە مارييا گافرىلوفنا سارد بوو ، بەلام ھەرۋەك
جاران زۆركەس دەۋرۋخوليان دەداۋ بەتەماي بوون . كەچى كە بوورمىنى
سەرگوردى بىرىندارى مىدالىي قارمانەتى بەسنگەۋە كراۋو پەنگزەرد كەۋتە
ھات وچۆى كۆشكەكەيان ، دەبوو ھەموان بىكىشە دواۋە . ۋەك بەگزاۋە كانى
ناۋچەكە دەيانگوت ئەم لاۋە كەم پەنگە تەمەنى نىزىكەي بىست و شەش سالى
بوو . بۆ پشۋودان ھاتبەۋە بۆ گوندەكەي خۆيان كە لەنزيك گوندەكەي مالى

کړیوه

ماریا گافریلټوټاوه بوو . ماریا گافریلټوټا ټمی له خه لکی تر زور
جیا کړد بوه . که ټمی لا بوايه ، خه مو په زاره ی که مده بوه و ده که شایه و .
نه ده کرا بگوتړی که وا نازی پی دفروشی ، به لام که شاعر هستی به م
هه لویسته ی بکردایه دیگوت :

Se amor non é che dunde ؟ . (۱)

پاسته که شی بوورمین لایکی زور پوڅ سووک بوو . خاوه نی وبل و
فامیکی له وجوره بوو که ټافره تان به دلیانه : ناسک و ورد ، بی هیچ جه شنه
هه لپه هه لپو خو هه لکیشانیک ، که مته رخه مو قسه خوښ . په فتاری له گه ل
ماریا گافریلټوټا ساده و نازادانه بوو ، به لام له گه ل ټه و شدا ماریا گافریلټوټا
هه رچی به کی بگوتایه یا بکردایه ، ټه و به دل و به گیان بایه خی ده دایه و لسی
ده کو لپه و . ماریا ، بوورمینی به مرویه کی په وشت به رزو هینم ده هاته پیش
چاو . هه رچند دنگ وا بلاو بوو که بوورمین زوو کابرایه کی خو پری و
هیچ و بووچ بووه ، ټمه باوه پری ماریا گافریلټوټای به رانه بری له که دار نه کړد .
پنی ټه و ی لپ نه گرت [وه که هه مو ټافره ټیکی گهنج] زات بکا به و به پری
خوښی به و لپی بوورپی .

به لام پتر له هه رشتی کی ټم ټه فسه ره لاوه (پتر له ناسکی به که ی ، له
دهم و دووی خوښی ، له جوانی که م په نگی به که ی ، له ده ستی هه لپه سترای) :
پتر له هه مو ټه مانه ی ، دنگ نه کړدنه که ی ټاره زووی ماریای بزواند بوو .
بو په نه یتوانی خوی بگری و پی نه لپ که وا حزی لپ کړد ووه . دیاره هه رو
ټه ویش به قام و دیادیده پی خوی توانیووی هست به و بکا که له ناو هه مواند

(۱) ټمه ټه گه ر ټه وین نی به ، ټه ی چی به ؟

ئەمى ھەلاۋىردوۋە . بەلام چۆن تائىستا بە ھىچ چەشنىك نەيدىۋە لە بەرىيدا
بەكەۋى ۋە ھىشتا گونى لە دان پىدانانى نەبوۋە ؟ چى پرايگرتوۋە ؟ ترس ،
جيانە بوۋنەۋە لە يارى پاستەقىنە ، ، سەربەرزى ، نازى قىلبازى ؟ ئەمە بۇ
ماريا گاقرىلۇقنا مەتەلىك بو . چاك بىرى كىردەۋە گەيشە ئەۋ نەنجامە كە
دەبى ترس تاكە ھۇ بى . پىياردى دا كە بە بايەخ پىدانى زۆر يان بەگۈيرە
پىكەۋت ۋە تەنەت بە پروۋى خۇش گەرمى بكا . ئەنجامىكى ھەرگىز
چاۋە پروانە كىراۋى تامادە كىردو بە بى خۇپراگرتن چاۋە پروانى
پروۋن كىردنەۋە كى پروماتىكى يانە بو . نەيتى ھەرچى چۆنى بى بارىكى
قورسە بەسەر دلى ئافىرەتەۋە . ھەر ھىچ نەبى جموجوۋلە سەربازى يەكەنى
بوورمىن سەركەۋتى ئارەزوۋە كەنى ماريىاى ۋەدى ھىتا . بوورمىن كەۋتە
گىزاۋى بىر كىردنەۋە كى ئەۋتۋە چاۋە پەشە كەنى بە گىرىكى بەتىنەۋە بەرانبەر
ماريا گاقرىلۇقنا دەسوۋتان ۋە ۋاپى دەچوۋ كاتى بە ئەنجام گەيشەن زۆر نىزىك
بى . دراۋىسكان ۋەك كارىكى پىياردىراۋو پراۋە لە بارەى شايى يەۋە دەدوان .
ھەرچى براسكوڧا پىترۇڧاى مېرەبانىش بو ، بەختىار بو كەۋا سەرنەجام
كچە كەى پياۋىكى شايانى دى يەۋە .

پۇژىكىيان پىرژن بەتەنيا لە دىۋەخان دانىشتىۋو خەرىك بوۋ كارتى
پىزدە كىرد^(۱) ، بوورمىن خۇى كىرد بەزوۋرداۋ يەكسەر ھەۋالى ماريىا
كاقرىلۇڧاى لى پىرسى . پىرژن ۋەلامى دايەۋە : « لە باخە كەدايە ، بچۇ بۇ
لاى ، من لىرە چاۋە پروانت دەكەم » . بوورمىن چوۋ . پىرژنىش دوغايە كى
خىرى بەدۋادا بۇ كىردو لە دلى خۇيدا گونى : لەۋانە يە ھەر ئەمىرۇ مەسەلە كە
بىرپەتەۋە .

(۱) جۆرىكى بەخت گىرنەۋە يە ۋەك قاۋە گىرنەۋە شەمالە گىرنەۋە - ۋەركىت .

بوورمىن مارييا گافريلۇفناى لاي ئەستىلەكەۋە دۆزىيەۋە لەساي شۆپەبىيەكدا ، كىتەپ بەدەستەۋەۋە كراسى سىيى لەبەردا ۋەك قارەمانى راستەقىنەي پۇمان • پاش چاكۋچۇنى ئىتر مارييا گافريلۇفنا بەئەنقەست گۈننى نەدايە قسەكانى ئەيويست بەۋجۇرە خۇي لە خۇتئى ھەلقورتاندنى ئەۋ پزگار بىكات ، بەھىۋاي ئەۋەي ئەمە خۋايە بەلكو لەناكاۋ پازى دلى خۇي بۇ دەرخا • ھەر واشبوۋ : بوورمىن لە بارىكى دەروونىي ئىجگار سەختدا خستىيە پروۋ كەۋا دەمىكە بۇ ھەلىكىۋا دەگەپى بۆئەۋەي دلى خۇي بۇ بىكاتەۋەۋە داۋاي لى كرد تاۋىك بەۋردى گۈننى بۇ شلىكا • مارييا گافريلۇفنا كىتەكەي پىۋەداۋ ۋەك نىشانەي بەگۈئى كردن چاۋەكانى داخست •

بوورمىن گۈنى : « خۇشم دەۋىت •• ئىجگار زۇر خۇشم دەۋىت •• »
[مارييا گافريلۇفنا پەنگى سوور ھەلگەپاۋ سەرى پىر دانەۋاند] • « من لە پەقارمدا بىباكانە خوم بەۋ پەۋشەۋە •• بەۋ پەۋشەۋە خۇشەۋە گرتۋەۋە كە ئەۋەتە ھەموۋ پۇۋزى بىنىمۋ گۈيىم لە دەنگت بى » • [مارييا گافريلۇفنا كۇتايىي « يەكەم نامە »^(۱) ھاتەۋەياد] • « ئىستاش ئىتر تازە درەنگە دزى چارەنۋوسى خۇم بوەستىم • يادى تۆ ، شىۋەي جوانى بىۋىنەت لەئىستاۋە دەبىتە مايەي ئازارۋ خۇشىي زىانم ، بەلام ديسان ناچارم ئەركىكى گرانى سەرشانم بەجىۋىنم نەتتىيەكى ئاعادەتت بۇ ئاشكرا بىكەم تا بزانى كۈسىنكى لە دەسەلات بەدەر لەنىۋانماندا ھەيە ••••• مارييا گافريلۇفنا بەپەلە قسەكەي پىۋ بىرىۋ گۈتى : « ئەۋ كۈسپە ھەمىشە بوۋە •• من ناتوانم بىمە زنى تۆ •• » • بوورمىن

(۱) يەكەم نامەي سانت – پرىۋ ، لە پۇمانى بە نامەي ژان ژاك پۇسۇ « يۇليا يان ئىمۇنداي نوي » • لەۋنامەيەشدا پىستەيەك ھەيە ھەر لەم قسەيە ئەچى كە لىرەدا بە زمانى بوورمىنەۋە كراۋە – ۋەرگىت •

بە دەنگىكى نىزم ۋە لايى دايەۋە : « دەزانم . . دەزانم . . تۆ كاتى بوۋە كەسىكت
خوش ويستۈۋە ، بەلام مەرگ و سى سال مەينەتى . . گيانە كەم مارييا گاڧرىلۇڧنا
مىھرەبان ! لە دوا دل ئارامى بى بەشم مەكە . . تۆ پازى دەبوۋى بەختەۋەرم
بىكەى ئەگەر بەتابىيە . . توخوا ھىچ مەلئى . . توخوا بى دەنگ بە . . تۆ ئازارم
دەدەى . . بەلئى ، من دەزانم ، من ھەستدە كەم ، تۆ دەبوۋى بە ھىي من ،
بەلام من كىلۇلترىن كەسم . . من ئىم ھەيە ! »

ماريا گاڧرىلۇڧنا بە سەرسامىيە كەۋە تەماشايەكى بوورمىنى كرد .

– من ئىدارم – بوورمىن دىرئەى بە قسەكانى دا – ۋا سالى چۈۋەرەمە من
ئىدارم ، بەلام ئاشزانم ئىنەكەم كىيەۋ لەكۈيىۋەۋ نازانم ئاخۇ پۇرىك دەبى
چام پىيى بىكەۋىتەۋە يان نە ؟!

ماريا گاڧرىلۇڧنا ھاۋارى كرد : تۆ دەلئى چى ؟ ئەمە زۆر سەيرە !
قسەبىكە . . من دۋايى باسى خۇمت بۆ دەكەم . . پياۋى چاك بە بەردەۋام بە .

بوورمىن گوتى : لەسەرەتاي سالى ۱۸۱۲دا دەبوۋ بەپەلە بىچم بۆ (فىلنا)
ۋانە ئەۋ شۈپنەى تىپەكەمانى لى بوۋ . پۇرئىكىان كە ھاتمە ۋىستگە ئىۋارەيەكى
دەنگ بوۋ . فەرمانم دا بە زووترىن كات ۋلاخم بۆ ئامادە كەن . لەپىر
كړپۈۋەيەكى توۋش ھەلئى كرد . خەلك ۋ ەرەبانەچىيەكەش ئامۇزگارىيان
كردم چاۋەپروان بىكەم بەلكو ئەمە خۋايە تۈزى ھەلئىنگىتى ، بەلام من بە
قسەيانم نە كرد . تىئاگەم چ بى ئارامىيەك بوۋ تەنگى پى ھەلچىبۈۋم ، ۋام
دەزانى يەكىك پالم پىۋە دەنئى . كړپۈۋەكەش خۇشى نە كرد . مىش خۇم پى
پانەگىرا . سەرلەنۋى فەرمانم دا تفاقم بۆ ئامادە بىكەنۋ لە توۋشترىن كاندا
كەۋتمە پى . ەرەبانەچىيەكە ۋىستى بە كەنار پوۋباردا بېۋا كە ئەۋە سى

كړيوه

فرسوق پښې بۆ كورت ده كړدینه وه . به لآم به فری زؤر كه ناری پروو باری
شارد بوه وه . عه ره بانه چی به كه نهو شوینه ی به چی هیشت كه ده بیردینه وه سهر
پښگا . به وچه شنه خو مان له شوینیکي شاره زالی نه بوودا بڼی یه وه . كړپوه
هنمن نه بوه وه . ناگریكم به دی كرد ، فهرمانم دا به عه ره بانه چی به كه به ره و نهو
ناگره بڅاړوئ . گه یشتنه گوندك . له كلنسه ی له تمخته دروست كراوی
گونه دا تیشكي ناگری دیار بوو . دهر وازه ی كلنسه كهش له سهر پشت بوو .
له و دیو شووره كه شیوه چه ند عه ره بانه یه كړاگیرابوون . له بهرده رگا كه شیدا
خه لك ده هاتن و ده چوون . چند ده نگك هاواریان تی كړدین : « بۆ ئیره ! بۆ
ئیره ! » . فهرمانم به عه ره بانه چی به كه م دا بۆ لای نه وان بڅاړوئ . یه كيك
بڼی گوتم : « به خشه ! له كوئ تۆ وا دواكه وتی ؟ بوو كه كه بووراوه ته وه .
قه شه داماوه نازانی چی بكا . نیمه ش خهريك بوو بگه پښه وه . خیرا كه
دابه زه . » . به بڼی ده نگی له عه ره بانه كه بازم دایه خواره وه وچومه زووری
كلنسه كه وه كه پرووناكی به کی كزی دوو سی مؤمی هه بوو . له سووچیکي
تاریکی كلنسه كه وه كچك له سهر سه كویه ك دایشتبوو ، كچكی تر ناوچه وانی
ده سپری ، گوتی : « خوا شوكر ! باش بوو گه یشتیت . تۆزیکي مابوو به گزاده
بگه یه نیته مردن . » . پیره قه شه لیم هاته پشه وه و گوتی : « ده فهرمووی ده سب
پڼی بكه یڼ ؟ » . به شله زاوی به كه وه و لآم دایه وه : « باوكه ، فهرموون ،
ده ست پڼی بكن ، فهرموون ! » . كچه یان هه ستانده سهر پڼی . وا هاته پښ چاوم
كه وه زعی خراب نه بڼی كاریکی خودسه رانه ی نه قل نه گرتوو و چاوپوښی
لڼ نه كراو بوو . . من له ته نیشته كچه وه ، له بهرده م میزه خاج له سهر
دانراوه كه دا وستم . قه شه په له ی بوو . سی پساوو كاره كه ريك چوو بوونه
بن بآلی بوو كی . هه موو به وه وه خهريك بوون . له یه کیان ماره برین . پڼی یان

له کتیبخانه‌ی نیشتمانیی به‌غدادا
ژماره (۳۷۷) ی سالی ۱۹۸۳ ی دراوه‌تی

ا . س . پوشكين

و

ن . ف . گوگول

العاصفة

و

الانف

ترجمهما عن الروسية
الدكتور عبدالرحمن معروف

وراجعهما
محمد الملا عبدالكريم

بغداد - ١٩٨٣

★ ★ ★

Н.В. Гоголь А.С. Пушкин
„Нос“ „Метель“

*Перевёл с русского на курдский
д-р Абдуль-Рахман Мааруф*

*Редактор курдского текста
Мохаммед Мулла Керим.*

Багдад 1983

دانه‌ی به ♦ ♦ خ فلسفه

بلاوکراوه‌ی ژماره (۵)ی

کیتبخانه‌ی مه‌یره‌ی - له‌ولیر